

ВІТАЄМО ЗІ СВЯТОМ 1 ТРАВНЯ!

2

№ 17 (583) 28 квітня 2011 року

ПРОФСПІЛКОВІ

www.psv.org.ua

всеукраїнська профспілкова щотижнева газета

ВІСТІ

ДУМКА

**ЧОМУ ВИГІДНИЙ
ЗАКОРДОННИЙ
ГАСТАРБАЙТЕР?**

6

СПЕЦВИПУСК: 28 КВІТНЯ - ДЕНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

ХРОНІЧНО ЗДОРОВІ

**ДЛЯ ПІДТВЕРДЖЕННЯ ДІАГНОЗУ ПРОФ-
ЗАХВОРЮВАННЯ В УКРАЇНІ ПОТРІБНО 2-3 РОКИ**

8

3 НАРОД - НЕ МВФ. ПОЧЕКАЄ?

5 НЕСТАНДАРТНИЙ ПІДХІД ЗА ЗАРПЛАТНИХ БОРЖНИКІВ УЗЯЛАСЯ ПРОКУРАТУРА

12 СВІЙ ПАЗЛ ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ ПРОФСПІЛКОВОГО ОРКЕСТРУ

13 ЮРИДИЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

ВІТАННЯ

Шановні спілчани!

Щиро вітаю вас з Міжнародним днем солідарності трудящих – 1 Травня!

Першотравень завжди був святом, яке символізує солідарність трудящих у боротьбі за свої права. Федерація профспілок України послідовно захищає соціально-економічні права та інтереси трудящих, бореться за підвищення соціальних стандартів громадян України. Попри тиск з боку Міжнародного валютного фонду, ФПУ зайняла чітку позицію, в результаті чого антинародна пенсійна реформа за рахунок підвищення пенсійного віку для жінок не пройшла. Переконаний, що спільними зусиллями ми забезпечимо гідні умови та оплату праці у кожному трудовому колективі, розбудуємо квітучу та заможну державу.

У цей святковий день бажаю вам і вашим сім'ям міцного здоров'я та гарного настрою!
Кожному трудівникові – гідну працю і зарплату! З Першотравнем!
3 повагою

ВАСИЛЬ ХАРА,
ГОЛОВА ФПУ

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

ПІДВИЩЕННЯ ПЕНСІЙ, АЛЕ НЕ ДЛЯ ВСІХ

20 квітня 2011 року Кабміном ухвалено постанову «Про підвищення розміру пенсій деяким категоріям громадян у зв'язку із зростанням середньомісячної заробітної плати штатного працівника».

У ній йдеться про те, що з 1 березня цього року підвищенню підлягають пенсії, обчислені згідно із зазначеним документом та законами України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

Оскільки постанову уряду про підвищення пенсій ухвалено лише 20 квітня, то пенсії в новому розмірі з урахуванням доплати не одержаної суми будуть виплачені в травні поточного року. За інформацією Міністерства соціальної політики України, в цьому році підвищення охоплюватиме близько 3 млн пенсіонерів, на що буде спрямовано 660 млн гривень.

РОБОТА І БЕЗПЕКА

ПРОТИ ТРАВМАТИЗМУ

Рівень виробничого травматизму зі смертельними наслідками в будівельній галузі України в першому кварталі 2011 року зріс на 22%. Про це йшлося на засіданні колегії Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки України.

За даними офіційного урядового сайту, така ж тенденція спостерігається і у вугільній галузі – в першому кварталі 2011 року тут загинуло на 7% більше людей, ніж за аналогічний період минулого року.

Однак загалом в усіх галузях кількість нещасних випадків зі смертельними наслідками за перші місяці року зменшилася більш ніж на 12%. Так само загальна кількість нещасних випадків на виробництві за цей період зменшилася майже на 17%, або на 495 випадків.

Так, в енергетиці рівень смертельного травматизму знизився на 67%, у хімічній промисловості – 29%, у машинобудуванні – 22%, в АПК – 18%.

З огляду на зростання травматизму у вугільній галузі та будівництві, керівництво Держгірпромнагляду визначило основні завдання для вдосконалення наглядової діяльності в цих сферах. Зокрема, було прийнято рішення про проведення в липні 2011 року семінару з проблем розслідування нещасних випадків на виробництві.

Минулорічна першотравнева демонстрація була велелюдною

СВЯТО З ПРИСМАКОМ НОСТАЛЬГІ

1 травня українці святкуватимуть День міжнародної солідарності трудящих, або Першотравень.

Міжнародна історія свята налічує понад 100 років. Ця «червона дата» пов'язана з подіями, що відбулися у Чикаго в 1886 році. Тоді робітники оголосили страйк, вимагаючи замінити 15-годинний робочий день на 8-годинний. Саме в пам'яті про страчних Паризький конгрес у липні 1889-го оголосив 1 травня Днем солідарності робітників усього світу і запропонував щорічно святкувати його демонстраціями із соціальними вимогами. Отже, вперше 1 травня як день солідарності трудящих відзначали в Європі та Америці

1890 року. Відтоді гасло «Пролетарі всіх країн, єднайтеся!» завжди супроводжувало колони першотравневих демонстрацій. У Радянському Союзі 1 травня було днем пропаганди праці та робітничих професій, коли з головної трибуни країни з промовами виступали вожді. Традиційно проводилися масові демонстрації, серед атрибутів яких вирізнялися транспаранти, червоні прапорці, повітряні кульки, латунчі гілки ялуні.

Мало хто знає, що це свято має давні язичницькі корені. Мешканці Стародавньої Італії поклонялися богині Майї, покровительці землі та родючості. На її честь і було на-

звано останній весняний місяць, а в перший день цього місяця влаштовувалися святкування.

Сьогодні Першотравень – незабутня дата. Нехай не такі помпезні, як у радянські роки, але першотравневі демонстрації все ще проводяться. Більшість учасників – літні люди, для яких 1 травня залишилося Святом з великої літери, тільки нині до радості долучається ностальгія. Насамперед, за молодістю і незабутнім почуттям солідарності. День трудящих – святкий день для тих, хто вміє працювати і цінує працю.

ОЛЕНА ОВЕРЧУК,
«ПВ»

Лише в 2008-му Федерація профспілок України вдихнула в це свято нове життя. Не буде винятком і цьогорічне святкування. Так, до Дня солідарності трудящих у Києві на майдані Незалежності розгорнеться наметове містечко, в заходах якого можуть узяти участь усі бажаючі.

СОЛІДАРНІСТЬ ТРУДЯЩИХ У ДІЇ

СТРАЙКУЄМО ОДИНАДЦЯТИЙ ДЕНЬ

ВАТ «Спеціалізоване будівельно-монтажне управління» (входить до складу АТ ХК «Київміськбуд») з 18 квітня страйкує. Сто працівників цього підприємства щодня приходять на роботу, щоб висловити недовіру новому керівництву підприємства, яке день у день нищить його.

– Терпець урвався, – сказав «ПВ» Михайло Ковальов, член ініціативної групи управління, яку було створено ще восени 2010 року. – Ми з листопада минулого року не одержуємо зарплату, працюємо півтора дня на тиждень. Попри рішення прокуратури Києва на заборону відчуження майна, керівництво вирізав та вивозить обладнання.

За словами Михайла, усі їхні негаразди почалися після рейдерського захоплення підприємства. Ініціативна група, підозрюючи адміністрацію у розбазарюванні мільйонів гривень, не раз вимагала від неї надати можливість ознайомитися з документами фінансово-економічної діяльності. Проте керівництво на контакт не йде. Звернення до Адміністрації

Президента, комітету боротьби із злочинністю, прокуратури, податкової та інших інстанцій теж виявилися марними. Єдиним, хто відреагував на протестну акцію працівників, був хіба що дільничний: прийшов, перевірів легітимність страйку – і все. Та люди не мають наміру припиняти свою акцію. Таке рішення прийнято у вівторок на загальних

профспілкових зборах. Сьогодні страйкарі знову прийшли на роботу, щоб висловити свій протест. В їхніх руках плакат: «Колектив ВАТ «СБМУ» 11-й день страйкує проти рейдерства та корупції... Докладніше про ситуацію на підприємстві читайте у наступному номері.

ОЛЕНА СУХОРУКОВА,
«ПВ»

ПРЯМА МОВА

БАНКІРАМ БОРГИ ПОВЕРТАЄМО, А ЛЮДЯМ – НЕ НАВЧИЛИСЯ

Голова ФПУ Василь Хара у співдповіді чітко вказав на негативне ставлення у суспільстві до звільнення стосовно виконання державою своїх зобов'язань, звернувся до прикладів розв'язання цієї проблеми на теренах колишнього СРСР та окреслив першочергові кроки, які має зробити влада.

– За часів СРСР громадяни активно вкладали свої заощадження в державні фінансові установи. Ці кошти забезпечили державі колосальні внутрішні інвестиції в промисловість і сільське господарство. У листопаді 1996 року в Україні (вперше серед країн СНД) було прийнято Закон «Про державні гарантії...». Державні зобов'язання перед громадянами були зафіксовані в сумі 131 млрд 96 млн. На жаль, із загальної суми за 15 років громадянам України було виплачено лише 10 мільярдів 650 мільйонів, або трохи більше 8% загальної суми. Таким чином, на 1 січня 2011 року держава заборгувала громадянам близько 121 млрд 31 млн гривень.

Така ситуація не влаштує вкладників. Не минає і дня, щоб до Комітету ВР з питань соціальної політики і праці, народних депутатів не надходили скарги про невиконання державою зобов'язань із повернення боргів. За період із липня 2010 року по квітень 2011-го до нашого комітету надійшло понад 500 листів. Люди звертаються з проханнями повернути чесно зароблені й відкладені на чорний день заощадження в усї інстанції: до Президента України, Уряду, Верховної Ради і навіть Європейського суду з прав людини. Слід зауважити, що багато країн, на відміну від України, досить успішно вирішують цю проблему. У Росії компенсацію виплачують щорічно, залежно від категорії і року народження вкладників, терміну зберігання коштів. У Білорусі на суму, яка підлягає компенсації, видаються сертифікати державних компенсаційних облігацій. Суми погашених облігацій за рахунок фонду компенсацій зараховуються на спеціальні рахунки ощадбанку. Власники цих рахунків за безготівковим розрахунком можуть оплачувати послуги з придбання товарів, погашення кредитів тощо. Казахстан розраховує погасити заборгованість із компенсації внесків за рахунок спеціальних державних казначейських облігацій. Повне їх погашення розраховують завершити за 15 років. Насамперед відшкодовують дрібні вклади, а також особам, які є інвалідами, ветеранам війни, громадянам, які досягли 60-річного віку. Увесь попередній досвід роботи, спрямованої на вирішення цієї проблеми, переконує нас у тому, що саме Кабінет Міністрів має запропонувати шляхи та механізми для кардинальної зміни ситуації з виплатою заощаджень. Адже навчилися всі без винятку Кабміни віддавати з державного бюджету багатомільярдні – 10, 30, 50 і більше – борги Міжнародному валютному фонду. Нехай навчатися повертати борги власним громадянам. Якщо ми хочемо повернути довіру людей до банківської системи, змінити негативне ставлення суспільства до влади, вийти з ганебного списку грубих порушників реалізації права на власні заощадження, ми повинні, нарешті, серйозно підійти до кардинального вирішення цієї кричущої проблеми українського суспільства.

121,31 млрд
гривень

держава заборгувала громадянам на 1 січня 2011 року.

НАРОД – НЕ МВФ. ПОЧЕКАЄ?

У середині квітня у стінах вищого законодавчого органу країни відбулися парламентські слухання на тему «Про державну політику щодо вирішення проблеми повернення та компенсації втрачених (знецінених) заощаджень громадян». До обговорення актуальної проблеми долучилися чимало законодавців, урядовців, фахівців, соціальних партнерів.

Практично всі учасники зібрання наголошували, що питання, яке розглядається, має високу соціальну значимість і актуальне практично для кожної української родини. Адже, за даними державного реєстру, проблема повернення крєвно зароблених заощаджень стосується безпосередньо 11,8 мільйона наших громадян. Тобто практично кожен четвертий українець уже не перше десятиліття чекає, що держава, яка під свою відповідальність і гарантії залучала кошти у населення, нарешті поверне йому трудові заощадження.

Щодо вкладів до державного Ощадбанку колишнього СРСР, то ситуація розвивалася таким чином.

На початок кожного року депозити Ощадбанку України, який був складовою частиною Ощадбанку СРСР, переводили до Держбанку СРСР, а наприкінці року – повертали. У січні 1991-го заощадження українців становили понад 84 мільярди радянських рублів і були переведені до Москви в Держбанк СРСР. А у грудні 1991 року СРСР був розвалений, як і його єдина фінансова система. Тож гроші України не повернули... Шось схоже сталося й зі страховими внесками українців до тодішнього Укрдержстраху. А згодом реальна вартість вкладів стрімко зменшилася унаслідок гіперінфляції початку – середини 90-х років минулого століття та грошової реформи 1996 року, коли було проведено

обмін за курсом – 10 тисяч карбованців за 1 гривню. У листопаді 1996 року прийнято Закон «Про державні гарантії відновлення заощаджень громадян України», яким держава зобов'язалася розрахуватися з боржниками перед своїми громадянами. Загальна сума компенсації мала б становити близько 130 млрд гривень (а ще щифру ще й варто було б проіндексувати на показник інфляції в Україні до часу отримання вкладу). Відтоді вряди-годи у держбюджеті задля компенсації трудових заощаджень населення закладалися певні суми, але у цілому за 15 років держава не спромоглася розрахуватися навіть із 10% своїх зобов'язань. А цього річ на програму з повернення знецінених заощаджень заплановано... аж нічого!

Тож у переважній більшості виступів пролунали заклики до Уряду, парламенту й Президента підійти до розв'язання проблеми повернення знецінених заощаджень громадян на комплексних, системних засадах. Бо насправді відшкодування державою людині праці її крєвно зароблених – це питання не тільки економічне, а й значною мірою соціальне. Влада має пам'ятати, що розраховувати на розуміння і підтримку власного народу, тим більше під час ініційованих Президентом реформ, можна лише, відновивши довіру до себе. Адже, як відомо, тому, хто хоч раз збрехав – віри вже немає.

ВОЛОДИМИР ПОЛТАЄВ
ФОТО КИРИЛА ЛАТИШЕВА

ГОЛОС ІЗ ТРИБУНИ

Василь АНДРЕЄВ, голова ПС працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів:

– Ніколи громадяни не вибачать державі та її політикам розрадання їхніх коштів, вкладів, страхових та рахунків. Профспілки наголошують на цьому з огляду на протривання Урядом антисоціальної пенсійної реформи, одним із базових елементів якої є запровадження особистих накопичувальних пенсійних рахунків... Тому хочеться сказати розробникам обов'язкової накопичувальної системи, що громадяни не забудуть про власні заощадження на пенсійних накопичувальних рахунках так само, як не забули за 20 років про свої кошти вкладники Ощадбанку та вкладники полісів Держстраху.

Валерій ГРИЩЕНКО, заступник голови правління Національної акціонерної компанії «Оранта»:

– НАСК «Оранта» готова виконувати зобов'язання за договорами колишнього Держстраху. Протягом 18 років ми витрачаємо чимало коштів на підтримання картотеки особистих рахунків за договорами дострокового страхування, які зберігаються в регіональних структурних підрозділах компанії на паперових носіях. Це оренда приміщень, плата за опалення, зарплата працівникам, які обслуговують картотеку. Щорічні виплати становлять близько 1 млн гривень. Скоротити витрати на збереження картотеки можна шляхом створення електронної бази договорів та автоматизації процесів.

Володимир ПЕТРОВСЬКИЙ, голова Всеукраїнської ГО «Всеукраїнська профспілка працевдатих інвалідів»:

– Хочу наголосити, що насамперед слід звернути увагу на проблеми інвалідів та пенсіонерів і у першу чергу повертати кошти саме цій категорії громадян. Інваліди, пенсіонери – це люди, які поступово, з року в рік вимирають, не отримавши коштів, заощаджень, які вони заробили за багато років. Адже, віддаючи гроші у користування державним інституціям, вони сподівалися на те, що згодом зможуть жити краще, отримати прибуток, заберегти свою сім'ю. Тож нині, коли їм не вистачає грошей на ліки, на елементарні речі, це питання набуває надзвичайної гостроти.

Олександр СТОЯН, народний депутат, голова підкомітету з питань соціальної політики ВР України:

– Починаючи з 1996 року, з моменту прийняття закону «Про повернення заощаджень громадянам України», мені довелося супроводжувати понад 50 законів. І лише у 2008-му нам вдалося домогтися створення реєстру виборців. Коли на комітеті ми розглядаємо питання про повернення громадянам заощаджень, урядовці доповідають, що немає коштів. Щоправда, попередні уряди якись там десятки мільйонів давали, але нинішній уряд ні копійки не дав. Тож будемо порушувати питання, аби під час перегляду бюджету 2011 року обов'язково передбачити виділення хоча б мінімальних коштів...

Микола КРИГІН, голова Харківського обкому ПС працівників енергетики та електротехнічної промисловості:

– Необхідно спрямувати кошти із заморожених вкладів населення в Ощадбанку на погашення боргів із житлово-комунальних платежів, а також на погашення 20 або 30% місячних сум поточних комунальних платежів кожного вкладника Ощадбанку. Це гарантуватиме своєчасну оплату всіх комунальних платежів і забезпечить інвестиції на розвиток сфери комунальних підприємств і разом з тим практично не вплине на зростання інфляції, бо кошти не надійдуть у готівковий грошовий обіг. Тож забезпечимо поживлення економіки і надходження додаткових податків до бюджету.

ФОРУМ

ОДНЕ З ПИТАНЬ – ПРО ОБ'ЄДНАННЯ ПРОФСПІЛОК

7 квітня 2011 року в Києві відбувся V з'їзд Профспілки працівників радіоелектроніки та машинобудування України (Радіоелектронмаш), в якому взяли участь 50 делегатів та запрошених від територіальних та первинних організацій.

На з'їзд завітали також заступник Голови ФПУ Григорій Осовий, керівник проектного офісу Міжнародної федерації металістів В. Борисов, голова Профспілки працівників автомобільного та сільськогосподарського машинобудування України Василь Дудник, голова Профспілки машинобудівників та приладобудівників України Анатолій Кубраченко, представники інших споріднених профспілок. На адресу з'їзду надійшли привітання від багатьох членських організацій ФПУ та профспілок Білорусі та Росії. Як зазначалося у доповіді голови профспілки Радіоелектронмашу Григорія Ольховця та виступах багатьох інших промовців, звітний період (2006–2011 роки) можна умовно поділити на дві частини. Перша з них припадає на час, коли робота проходила в умовах стабільного економічного розвитку. Темпи зростання заробітної плати на підприємствах профспілки сягали 20%. Зменшилася кількість підприємств, які мали заборгованість із заробітної плати. Знизився рівень виробничого травматизму. Були всі умови для вирішення соціальних питань. Друга частина звітного періоду, яка почалася наприкінці кризового 2008 року, характеризується різким погіршенням економічної ситуації. Збільшилася заборгованість із заробітної плати, на багатьох підприємствах призупинено дію

соціальних гарантій та деяких інших положень колективного договору. Фактично більшість підприємств зупинилася в своєму технічному розвитку. Центральний та Виконавчий комітети профспілки регулярно розглядали на своїх засіданнях принципи питання стратегії та тактиці дій у складних умовах. Це допомогло зберегти в цілому структуру профспілки, її вплив у трудових колективах, сприяло стабільній роботі підприємств, своєчасному усуненню більшості порушень трудового законодавства, гальмувало темпи скорочення робочих місць. Делегати з'їзду ухвалили рішення визнати роботу ЦК профспілки у звітному періоді задовільною. Також було затверджено зміни до Статуту профспілки та прийнято його у новій редакції, сформовано новий склад ЦК і його виконкому, ревізійної та мандатної комісії. На новий п'ятирічний термін головою профспілки обрано Григорія Ольховця. З'їзд підтримав пропозицію окремих профспілок щодо проведення роботи, спрямованої на об'єднання профспілок машинобудівного комплексу на взаємоприйнятній основі та зобов'язав ЦК профспілки сформувати робочу групу для участі в переговорах із цього питання.

**ЗА ІНФ. ПРОФСПІЛКИ
РАДІОЕЛЕКТРОНМАШУ**

СПІВЧУТТЯ

Президія та виконавчий апарат ЦК Профспілки працівників АПК України висловлюють щирі співчуття голові Донецької обласної організації Профспілки працівників АПК Валерію Григоровичу Ровному з приводу тяжкої втрати – смерті його матері Ганни Павлівни.

Проводити профспілкові уроки для учнів 9–11 класів загальноосвітніх шкіл Києва – майже звична справа для столичних учителів історії та права, адже за ініціативи Київської міської організації профспілки працівників освіти і науки вони стали традиційними.

Заступник Голови ФПУ Григорій Осовий виступає перед учнями школи № 24 Шевченківського району столиці

ПРОФСПІЛКОВІ УРОКИ

П'ятирічний досвід їх проведення свідчить, що такі тематичні розмови допомагають старшокласникам не лише сформувати уявлення про роль профспілки в сучасному суспільстві, а й краще підготуватися до дорослого трудового життя, дізнатися більше про свої права та навчитися ними користуватися.

Уперше профспілкові уроки було проведено в 2007 році у дев'яти школах дванадцяти шкіл столиці. Наступного року про ази профспілкового руху та захист прав працівників із старшокласниками

говорили вже у 360 школах Києва, а з весни 2009-го такий тематичний урок мають усі учні 9–11 класів столиці.

Цьогоріч педагогам запропоновано тему: «Сучасні профспілки і громадянське суспільство». Разом із заступником Голови ФПУ Григорієм Осовим, заступником голови Київської міської організації профспілки працівників освіти і науки України Олександром Трофіменком та головою Шевченківської районної профспілкової організації Ларисою Лісною ми віддали урок у школі № 24 Шевченківського району столиці.

Відчувалося, що учні підготувалися до розмови. І дійсно, напередодні уроку вони отримали завдання прочитати про сучасні профспілки в світі та історію зародження профспілкового руху. Інформацію, яку підготували діти, вчителька доповнила розповіддю про українські профспілки, порівнявши їх із європейськими, та створення найбільш представницької організації – Федерації профспілок України.

Завершився урок діалогом школярів та Григорія Осового, який наостанок промовив таке напутнє слово: «За рік ви станете

студентами, не встигнете озирнутися, як увійдете в доросле життя з його жорсткими правилами. І лише вам обирати – пливати за течією чи активно впливати в суспільне життя. Ви обов'язково пристанете до тієї чи іншої сторони – роботодавця чи працівника. Але пам'ятайте одне – права є, і їх потрібно реалізувати».

Наразі Федерація профспілок України напрацьовує методичну базу та вивчає шляхи впровадження профспілкового уроку в усіх навчальних закладах України.

**ІННА ЖУРАВЕЛЬ,
МЕДІА-ЦЕНТР ФПУ**

НАРАДА

ПРАЦІВНИКИ ТОРГІВЛІ – ПРО НАЙАКТУАЛЬНІШЕ

На засіданні президії Закарпатського обкому профспілки працівників і підприємців торгівлі, громадського харчування та послуг розглянуто питання про виконання програмних документів VI з'їзду ФПУ. З інформацією щодо цього питання виступила голова обкому профспілки, делегат з'їзду Галина Сваричевська. Також розглянуто питання про відзначення 25 працівників галузі зі статусом ліквідатора аварії на Чорнобильській АЕС, підготовку до літнього сезону, під час якого планується оздоровити близько 100 дітей, у тому числі на морі, тощо.

**СЕРГІЙ БАРАНЧИКОВ,
ЗАКАРПАТТЯ**

СЕМІНАР

ВЧИЛИСЯ У ФРАНЦУЗЬКИХ ОСВІТЯН

У передмісті Києва на базі мальовничого санаторно-курортного куточка столиці «Луца Озерна» відбувся триденний міжнародний семінар Профспілки працівників освіти і науки України та Профспілки працівників середніх шкіл Франції. Участь у навчанні взяли голови обкомів, новообрані голови районних і міських організацій профспілки освітян. Лекторами на семінарі були фахівці найвищого класу – віце-президент Європейського комітету профспілок освіти, національний секретар SNES Оділь Кордільє та координатор Національної профспілки вчителів середніх шкіл Франції Жан-Марі Майяр.

Голова Профспілки працівників освіти і науки України Георгій Труханов наголосив, що спільний семінар проводиться в рамках угоди про співпрацю, укладеної в жовтні 2009 року. Окреслюючи основні етапи розвитку міжнародних відносин із Францією, голова ЦК профспілки зазначив: «Форми і методи роботи французьких профспілок, які вважаються одними з «бойовитих», ми зможемо взяти на озброєння і використувати в своїй діяльності». Основна робота відбувалася в групах.

**ІННА ЖУРАВЕЛЬ,
МЕДІА-ЦЕНТР ФПУ**

РЕАЛЬНО ПОВЕРНУТИ ЗАРОБЛЕНЕ ЛЮДЯМ

З огляду на складну ситуацію, яка склалася в регіоні щодо погашення заборгованості із заробітної плати, обласна прокуратура детально проаналізувала інформацію і дійшла висновку, що для досягнення позитивних результатів у розв'язанні цієї проблеми слід докорінно змінити форми і методи роботи на цьому напрямі.

Так, обласною прокуратурою запроваджено комплексний підхід до організації роботи на даному етапі правозахисної діяльності, підготовлено і надіслано на місця завдання для організації перевірок, запроваджено щотижневе інформування територіальними прокуратурами про динаміку заборгованості підприємств із виплати заробітної плати та яким чином прокурорські перевірки сприяють ліквідації заборгованості. Нестандартний підхід до вирішення цього питання незабаром дав свої результати.

У зв'язуванні джерел погашення заборгованості із заробітної плати прокурори орієнтувалися на всебічне вивчення фінансово-господарської діяльності кожного підприємства-боржника з обов'язковим вивченням та вивченням податкових декларацій. Це дало змогу визначити кошти, які можуть бути використані суб'єктами господарювання на ліквідацію заборгованості, у тому числі за рахунок підприємств, що мають дебіторську заборгованість перед боржником.

Крім того, під час перевірок обов'язково з'ясувалися, зокрема, такі питання: отримання заробітної плати керівниками підприємств, нарахування їм преміальних, використання та придбання автотранспорту, витрати на його утримання, витрачання коштів на відпустки, отримання позик та матеріальної допомоги на підприємстві, можливість погашення заборгованості із заробітної плати керівниками підприємств за рахунок коштів засновників тощо.

Вжиті заходи дали позитивні результати. Так, лише після перевірки законності утримання службового автомобіля та використаних відпусток керівником ВАТ «Криворізький турбінний завод «Констар» на виконання припису прокурора Центрально-міського району м. Кривого Рогу перед працівниками підприємства повністю

НЕСТАНДАРТНІ ПІДХОДИ ПОВЕРНЕННЯ БОРГІВ

За даними Головного управління статистики у Дніпропетровській області, впродовж 2008–2010 років у регіоні спостерігалось зростання боргу із заробітної плати з 33 до 86,6 мільйона гривень.

погашено заборгованість у сумі 4,6 млн гривень.

Під час докладного вивчення питання дотримання прав працівників щодо оплати праці керівниками цієї категорії підприємств виявлено факти порушення вимог законодавства про оплату праці та безпідставного затягування проваджень у справах про банкрутство, що негативно позначається на розрахунках із кредиторами, у тому числі з працівниками цих підприємств.

ЗА ПОРУШЕННЯ ЛІЦЕНЗІЙНИХ УМОВ – ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Відповідно до чинного законодавства невиконан-

До **20,5** млн
гривень

зменшилася сума боргу в регіоні. На підприємствах-банкрутах – до 10,6 млн грн, а в 24 містах і районах області заборгованість повністю ліквідовано.

ня вимог про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом є грубим порушенням ліцензійних умов провадження господарської діяльності арбітражними керуючими.

Тож прокуратурою області управлінням з питань банкрутства доручено провести перевірки стосовно дотримання ліцензійних умов арбітражними керуючими, а у разі порушення ними чинного законодавства – вжити заходів, аж до скасування Державним департаментом з питань банкрутства ліцензій.

За ініціативи прокурорів Державним департаментом було скасовано ліцензії двом арбітражним керуючим. У нинішньому році ТОВ «Восток-2003» заборгувало працівникам майже 270 тис. грн, а ДП «Цирконій» – 1,2 млн грн. Після скасування ліцензій арбітражним керуючим цих підприємств та призначення на посади інших людей заборгованість було погашено в повному обсязі.

Також скасовано ліцензії арбітражному керуючому ВАТ «Кривбасрудоремонт», де борг із зарплати становив 975 тис. грн. Після призначення іншого керуючого борг зменшився на 759 тис. гривень.

ФІКТИВНЕ БАНКРУТСТВО – ПОЛЕ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ЗЛОЧИНЦІВ

Заслугує на особливу увагу практика погашення заборгованості підприємствами-банкрутами, а також приховане та фіктивне банкрутство, де безмежне поле діяльності для зловживань керівників підприємств, порушень ліцензійних умов провадження господарської діяльності арбітражних керуючих та інших хапких на руку ділків, охочих поживитися за чужий рахунок.

Крім того, прокуратурою області спільно з управлінням з питань банкрутства в Дніпропетровській області виявлено факти порушення процедури ліквідації підприємств з боку арбітражних керуючих при виконанні ними повноважень ліквідаторів суб'єктів господарювання під час здійснення заходів, спрямованих на погашення заборгованості із заробітної плати.

Унаслідок перевірок, яку було проведено прокуратурою Васильківського району щодо дотримання керівництвом СК «Світанок» вимог чинного законодавства про оплату праці, встановлено наявність боргу із заробітної плати на суму майже 91 тис. гри-

вень. При цьому службові особи ліквідаційної комісії через неналежне виконання своїх обов'язків не повідомили кредиторів про ліквідацію підприємства, не склали ліквідаційний баланс і не вжили заходів для погашення заборгованості із зарплати за рахунок майна боржника. В результаті було здійснено державну реєстрацію припинення роботи цього підприємства, що завдало збитків його колишнім працівникам. За цим фактом порушено кримінальну справу, яку з обвинувальним висновком скеровано до суду.

Триває досудове слідство у кримінальних справах, порушених прокурором м. Жовті Води за фактом реалізації за заниже-

“

Працівники прокуратури поставили собі за мету: реальне поновлення порушених прав громадян на оплату праці та суттєве зменшення заборгованості із заробітної плати на економічно активних підприємствах різної форми власності.

ною вартістю майна ВАТ «Південний радіозавод» під час санації підприємства, що призвело до неможливості виконання рішенням суду про стягнення заборгованості із заробітної плати на суму 178 тис. гривень.

Дуже часто спостерігаються випадки ухиляння керівників економічно активних підприємств від виконання обов'язків із виплати заборгованості із заробітної плати та нарахування фінансових санкцій з боку органів контролю шляхом штучного ініціювання процедури банкрутства і тривалого перебування у процедурі розпорядження майном через формальне оскарження рішення господарського суду та здійснення нормальної фінансово-господарської діяльності.

Нещодавно прокуратурою області порушено кримінальну справу стосовно генерального директора підприємства-банкрута ВАТ «Завод «Дніпропрес», який протягом трьох місяців безпідставно не виплачував працівникам підприємства заробітну плату. Тож після порушення кримінальної справи заборгованість у сумі понад 1,8 млн грн було погашено впродовж двох днів.

За три місяці поточного року у сфері захисту прав громадян на працю та її оплати порушено 41 кримінальну справу, з яких 32 направлено до суду, а після прокурорського втручання працівникам підприємств виплачено майже 50 млн грн боргу із заробітної плати.

ЗА МАТЕРІАЛАМИ
ПРОКУРАТУРИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ
ОБЛАСТІ ПІДГОТУВАЛА
ОЛЕНА ЛАРИНА, «ЛВ»

На VI з'їзді Федерації профспілок України серед численних іноземних делегацій працювала делегація з Росії. Наш кореспондент узяв інтерв'ю в секретаря Федерації незалежних профспілок Росії, головного редактора російської центральної профспілкової газети «Солидарность» Олександра Шершукова. Він поділився досвідом входження ФНПР у стихію ринкових відносин.

Відтоді, як у Росії був запроваджений ринок, минуло вже 20 років. Профспілковий рух хоча й не активізувався, проте продовжує існувати. У Росії чисельність членів профспілок становить близько 24 млн осіб. Створено систему соціального партнерства, що працює з різною ефективністю в різних регіонах і різних галузях. Є галузі досить сучасні, з ефективними формами управління всередині галузевих профспілок. Приміром, гірничо-металургійна профспілка Росії чи профспілка працівників народної освіти і науки. З іншого боку, є профспілки, що перебувають у складній ситуації. Насамперед це пов'язане з катастрофічним зменшенням чисельності та старінням керівництва, а також неефективністю методів, які використовують керівники галузевих профспілок у відносинах із роботодавцями та членами профспілок. До таких належить профспілка працівників текстильної і легкої промисловості. Або інший приклад: організація профспілка працівників текстильної і легкої промисловості. Або інший профспілкового руху серед військовослужбовців і вільнонайманих працівників у Збройних силах. У середині цього сектору, якщо не помиляюся, діє шість профспілок, які охоплюють різні сфери служби. У кожній – невеликий бюджет. І замість того, щоб об'єднатися, вони продовжують «сидити кожен по своїх закутках». Останнім часом процес об'єднання активізувався, але спільну профспілку ще не створено.

– Між Українською православною церквою та найбільшою громадською організацією України – ФПУ в 2010 році підписано Декларацію про співпрацю у питаннях духовного розвитку трудящих, яка успішно реалізується. Чи існує в Росії досвід подібної взаємодії?

– Якщо йдеться про досвід українських профспілок у співпраці з Українською православною церквою, то в Росії у різних регіонах діють церкви, що належать до різних конфесій. Це і Російська православна церква, і католики, й мусульмани, й іудеї. З усіма потрібно встановлювати рівні взаємини, навіть при тому, що РПЦ є провідною конфесією. У 2000 році відбувся собор РПЦ на соціальну тематику. Через певний час з'явилася соціальна доктрина РПЦ, де було сформульовано чітку позицію церкви щодо профспілкового руху, а також проблем, якими переймаються громадяни нашої країни, в тому числі невилатні заробітної плати. Чи справедливо це з християнської точки зору? Ні, несправедливо. Відбувається відрив духовної складової від бізнесу. І відрив цей відбувається з вини роботодавців. Роботодавці та власники на перше місце мають ставити виконання своїх зобов'язань перед працівниками, зокрема щодо своєчасної оплати праці та гідного рівня цієї оплати. Проте, незважаючи на позицію церкви, роботодавці та підприємці не звертають на ці питання достатньої уваги. У Росії борги із зарплати становлять трохи менше 3 млрд рублів, а це 100 млн доларів або близько 800 млн гривень. Існує чимала кількість виробництв, де людям платять мізерну зарплату. Більш того, ця заробітна плата є нижчою за мінімально припустимий рівень оплати праці, що є порушенням чинного законодавства Росії. Профспілки готові використовувати будь-які законні методи та форми правового впливу на нечес-

Близько 3 млрд рублів становлять у Росії борги із зарплати.

“ Чому роботодавці зацікавлені у працівниках із-за кордону? Тому що їм можна менше платити, можна їх надмірно експлуатувати, не побоюючись при цьому, що вони звернуться до профспілки.

ЧЕРЕЗ ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД – ДО ЄДНАННЯ ПРОФСПІЛОК

РІВНІ СОЦІАЛЬНІ ПРАВА ДЛЯ ВСІХ МІГРАНТІВ

Конкуренція за робочі місця створює підґрунтя для міжнародних конфліктів. У цьому питанні ФНПР займає досить чітку позицію. На профспілковому з'їзді було ухвалено спеціальну резолюцію про те, що профспілки будують свою діяльність на інтернаціональній основі. Вони захищатимуть усіх, незалежно від національності. Але тут два кроки назустріч має зробити сам працівник: погодитися з тим, що його права захищатимуть, і бути готовим на активні дії для свого захисту.

кордону? Тому що їм можна менше платити, максимум експлуатувати, не побоюючись того, що такий працівник захищатиме свої права і піде в профспілку. Добиваючись скорочення квот для трудової міграції до Росії під час кризи, ми водночас намагаємося людей, які приїжджають до нас на роботу, залучати до

профспілок, хоча й на тимчасовій основі, щоб на працівника-мігранта поширювалися всі соціальні гарантії, передбачені законодавством. Але успіхи тут незначні, оскільки люди приїжджають заробляти гроші і соціальні питання для них відступають на другий план. Серед профспілок, які залучають людей на тимчасовій

основі, слід виділити профспілку будівництва і промисловості будівельних матеріалів, меншою мірою – профспілка машинобудування й АПК. А сектор малого і середнього бізнесу є, по суті, антипрофспілковим, оскільки на невеликих підприємствах залучати працівників до профспілки складно. Різно негативною є реакція роботодавців на створення профспілки. Не подобається – їди геть, жодних профспілок не допущу. Тому захищати приїжджких, які працюють у сфері малого і середнього бізнесу, вкрай складно. Ми обговорювали проблеми трудової міграції із Федеральною міграційною службою, і минулого року запроваджено так званий «патент для трудових мігрантів»: кожен працівник сплачує 1000 рублів і отримує патент на легальну трудову діяльність. Спочатку виникли побоювання, що до цієї лавірки потрапить багато людей поза квотою. Проте цього не сталося – кількість працівників, які легалізувалися таким чином, виявилася незначною.

ОЛЕГ ШАРОМИГОВ,
М. МОСКВА

КОРЕЯ

МІТИНГ МЕТАЛІСТІВ

Тисячі робітників з усієї країни, що взяли участь у ході та мітингу біля верфі Hanjin Heavy Industries Yeongdo, приєдналися до профспілкових лідерів, що проводять сидячий страйк проти масових скорочень. Звільнення 170 робітників із порушенням угоди про гарантії зайнятості відбулося в березні 2007 та лютому 2011 років. Учасники акції протесту вимагають комплексного пе-

регляду закону про відносини із профспілками. Вони вимагають від власників відмовитися від кримінальних та цивільно-правових обвинувачень, припинити масові скорочення і локаут, забезпечити майбутнє верфі Yeongdo, виконувати угоду про гарантії зайнятості та колдоговір, звільнити з посади представників керівництва, які виступили з планом скорочень, чим спровокували конфлікт.

КАНАДА

ЗРАЗКОВИЙ КОЛДОГОВІР

Близько 2 тис. гірників і робітників збагачувальної фабрики на півночі Квебеку, членів первинних профорганізацій профспілки Об'єднаних сталеливарників (USW), добилися гідних умов праці, рівнів заробітної плати та пенсії на переговорах із ArcelorMittal Канада. Шестирічну угоду, за яку проголосувало 75% членів профспілки, було укладено після важких переговорів, що тривали з листопада 2010 року. Дія попереднього квебекського колдоговору між USW та найбільшим у світі виробником сталі припинилася в лютому поточного року. Новий колдоговір передба-

чає загальне підвищення зарплат гірників і робітників збагачувальної фабрики на 45% упродовж 6 років, враховуючи зростання премій та розширення програми індексації залежно від рівня інфляції. Погодинна зарплата зростатиме в середньому на 4,1% річних – загалом на 25,5% за 6 років. Окрім того, профспілки відхилили пропозицію керівництва про дворівневу пенсійну схему, висунувши програму фіксованих виплат для нових співробітників. Вони не тільки зберегли пенсійну схему з фіксованими виплатами, а й суттєво підвищили її ефективність.

АФРИКА

ПРОФСПІЛКОВЕ КІНО-2011

У центрі Екхая в Дипклуфі (ПАР) 13 квітня розпочався 6-й щорічний загальнонаціональний фестиваль профспілкового кіно, організований Конгресом південноафриканських профспілок (COSATU) та Workers World Media Productions. Цього-

річ у формі фестивалю проводиться одна із частин масової просвітницької кампанії, спрямованої на навчання робітників і мешканців бідних районів. У центрі уваги – фільм про майбутнє поглинання компанії MassMart, яка є власником оптового магазину Game, Dion and Builder, американською компанією Wal-Mart. COSATU та профспілки, що входять до його складу, виступили проти цього. Кілька фільмів присвячені досвіду робітничих та місцевих спільнот Північної Америки. Фестиваль проходить у містах Йоганнесбург, Порт Елізабет, Іст-Лондоні та Дурбані, в центрах, доступних для представників робітничого класу.

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ

Фото із сайту fototelegraf.ru

ПІДТРИМАЛИ СЕСТЕР ІЗ БЛИЗЬКОГО СХОДУ

Жінки-транспортниці висловили солідарність колегам у країнах Близького Сходу та Північної Африки, де розгорнувся народний рух за зміни в регіоні. У заяві, опублікованій членами жіночого комітету Міжнародної федерації транспортників, засідання якого відбулося у Лондоні 11–12 квітня, вони підкреслили визначальну роль, яку відіграють трудівниці у народній боротьбі за зміни в регіоні.

«У Тунісі та Єгипті жінки-трудівниці, в тому числі транспортниці, є провідною силою у досягненні вражаючих змін. Вони беруть активну участь у боротьбі за прогрес і демократію, створенні нових профспілок у Бахреїні, боротьбі, що триває за життя в Лівії та Ємені. В Алжирі, Сирії, Саудівській Аравії і Йорданії жінки також прагнуть добитися відкритості та ді-

логу, й ми, жіночий комітет МФТ із хвилюванням спостерігаємо за ними, аллодуємо їм, підтримуємо їхні починання», – йдеться у заяві. Координатор щодо роботи з жінками Алісон МакГаррі стверджує, що «жінки – це невід'ємна частина руху за зміни на Близькому Сході. Ми з нетерпінням чекаємо можливості привітати активісток і лідерів із жіночого комітету арабських країн, які приєднуються до нас від імені вільних

профспілок Сирії, Лівії і Ємену». Під час засідання учасники обговорили й інші важливі питання, зокрема, як забезпечити жінкам право на керівні посади. Йшлося також про виконання МФТ програми підготовки та виховання лідерів, яка залучає до своїх лав молодь, підвищує впевненість жінок у собі й позитивно впливає на їх рішення вступати до профспілок. Президент Федерації транспортників Болгарії

Скатерина Йорданова зазначила: «Часто існує різниця між вибором на керівну посаду та поточною роботою на посту керівника. Тут потрібна підтримка, щоб продовжувати працювати». Делегати також обговорили шляхи та способи залучення до профспілок якомога більшої кількості жінок, особливо позаштатних співробітників та сумісників, а також висловилися за необхідність контролю за активністю профспілкової роботи.

МОВОЮ ЦИФР

НЕЗАХИЩЕНА ПРАЦЯ В КРАЇНАХ ЄВРОСОЮЗУ

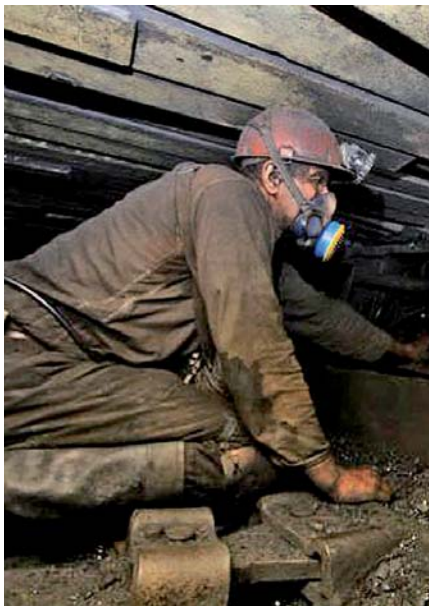

Європейська економічна комісія ООН опублікувала дані про стан так званої «незахищеної», або нестабільної, зайнятості в Європейському регіоні. Йдеться про працівників, зайнятих індивідуальною трудовою діяльністю, здебільшого із залученням членів родини. Як правило, при такій

формі зайнятості люди не мають соціальних гарантій і є дуже вразливими. У Данії, Естонії, приміром, частка такої форми працевлаштування становить лише 6% загального рівня зайнятості, а в Греції та Румунії – 30%. У Росії сімейним бізнесом охоплена значна частина населення. Значно вищі ці

показники в країнах Закавказзя, Центральної Азії: в Грузії, приміром, це більше половини працездатного населення. Причому, чим більші цифри нестабільної зайнятості, тим частіше такими формами праці займаються жінки.

СТОРІНКУ ПІДГОТУВАЛА
ТЕТЯНА РУБАН, «ПВ»

За статистикою, найвагомішу частку професійних захворювань дає вугільна промисловість (81%), далі йде металургія (7,8%) і машинобудування (5,5%)

ХРОНІЧНЕ ЗДОРОВ'Я УК

ОЛЕНА ОВЕРЧУК,
«ПВ»

Ситуація, що склалася в Україні з професійною патологією, не задовольняє ні працівників, ні лікарів, ні роботодавців, ні суспільство в цілому. Зокрема, кількість нововиявлених професійних захворювань становить 6-8 тисяч на рік. Так, із 1,6 мільйона працюючих у шкідливих умовах тільки кожному двохсотому ставиться діагноз професійного захворювання. Це набагато менше, ніж у багатьох розвинутих європейських країнах. Що «болить» в українських робітників та чому левова частка профхворих лишається поза статистикою? На ці запитання «ПВ» шукали відповіді разом з Віталієм Легким – керівником відділу охорони здоров'я Департаменту охорони праці ФПУ, Анатолієм Стовбуном – довіреним лікарем Департаменту охорони праці ФПУ та Інною Лубяною – провідним науковим співробітником відділу профпатології Інституту медицини праці.

МОВОЮ ЦИФР

Стан здоров'я працюючого населення є однією з пріоритетних проблем у розвинутих країнах світу та найважливішою складовою трудового потенціалу. Саме він значною мірою визначає економічний і соціальний розвиток будь-якого суспільства і безпосередньо впливає на його здоров'я. Загалом було опитано 115 тис. респондентів із 33 країн Америки, Європи та Азії. Зокрема, більше за всіх негативним впливом виробничих чинників на здоров'я

стурбовані в Японії (понад 60% працюючих), далі йдуть Канада, Україна, Фінляндія, Гонконг та Росія.

За словами Інни Лубянової, основними галузями, де найчастіше формується професійна патологія, залишаються вугільна, металургійна та машинобудівна промисловості. Найбільша кількість випадків профзахворювань та гострих профотруєнь припадає саме на вугільну галузь – її частка становить 69-81%. У металургійній промисловості ця кількість коливається від 355 до 560 випадків на рік. У свою чергу, у сільському господарстві спостерігається значне зниження кількості осіб, що захворіли, – 33-39 випадків на рік. Таких результатів досягнуто насамперед завдяки спеціалістам

з використання пестицидів, які в останні роки стали менш токсичними, а отже, не завдають шкоди здоров'ю працівників та не спричиняють отруєння. Тим часом ще 30-40 років тому такі випадки фіксувалися дуже часто. Щорічно зменшується кількість професійної патології в хімічній галузі та легкій промисловості – близько 11-13 та 25 нових випадків відповідно.

Найбільша кількість професійних захворювань спричинена патогенним впливом пилу. На неї припадає близько 63% загальної кількості професійних захворювань. Майже всі випадки професійних хвороб дихальної системи реєструються у вугільній промисловості. У свою чергу, кількість хворих з діагнозом «ві-

браційна хвороба» у машинобудуванні зменшилася майже в 2 рази. Також зменшилася кількість випадків нейросенсорної приглухуватості – у попередні роки вона коливалася від 244 до 368 випадків. Однак слід зауважити, що робітник може мати не одне, а цілий комплекс професійних захворювань. Скажімо, шахтарі можуть страждати на професійну легеневу патологію, хвороби опорно-рухового апарату, захворювання периферичної нервової системи, також у них може розвинути приглухуватість.

Особливе занепокоєння у медичних працівників викликає захворюваність на туберкульоз, який у 1993 році ВООЗ визнаний проблемою всесвітнього значення. Відомо, що ризик захворю-

ваності значно зростає під час контакту хворого з пилком. Тому найбільше ризикують захворіти на туберкульоз працівники видобувної, будівельної галузі, ливарного виробництва, під час виконання електростроварювальних та шліфувальних робіт. Водночас недооцінюються ризики інфікування інших груп працівників, професійна діяльність яких пов'язана з тривалими контактами з особами, що належать до соціальних груп ризику виникнення туберкульозу: медичні працівники, працівники соціальних служб, пасажирського транспорту, комунальних послуг, виправних установ, служби порятунку тощо.

усіх робітників. На окремих підприємствах вугільної і гірничодобувної промисловості, металургії і машинобудування, в агропромисловому комплексі цей показник становить 70-80%.

В Україні розроблено різні види спеціальних засобів індивідуального захисту, які дають змогу істотно зменшити негативний вплив шкідливих факторів на працівника, зокрема респіратори та протигазу для захисту органів дихання, окуляри, маски та екрани – для захисту очей, протишуми та беруші для захисту органу слуху, антивібраційні килимки та рукавички – для захисту від вібрації.

Розроблено державні нормативні акти з охорони праці і типові галузеві норми забезпечення працівників спеціальним одягом та засобами індивідуального захисту (ЗІЗ). Проте роботодавці неналежащо фінансують проведення заходів з охорони праці, не забезпечують достатню кількість спецодеж та ЗІЗ. Тому, проаналізувавши показники забезпечення працівників спецодежю і спецвзуттям, маємо сумну картину: у найкращому разі воно становить 30-50%. Особливо незадовільно забезпечуються працівники утепленням одягом і утепленням спецвзуттям, зимовими видами спецодежю.

На погіршення стану здоров'я працюючих значною мірою також негативно впливають і недоліки у проведенні атестації робо-

ВІРУС БАЙДУЖОСТІ

Які ж основні причини виникнення професійних захворювань? За словами Анатолія Стовбуна, найголовніша – це незадовільні умови праці. За даними Державної експертизи умов праці, в Україні в умовах, які не відповідають санітарно-гігієнічним вимогам, працюють 1,6 млн трудівників, або 26%

6-8 тис.

нових випадків професійних захворювань щорічно реєструються в Україні.

КОМЕНТАР

Інна Лубянова зазначає, що реєструються в основному важкі форми хронічних професійних захворювань, у 92% нововиявлених патологій вони одразу ж призводили до інвалідності. Тобто професійні захворювання виявляються запізно, на заданній стадії, коли минає 7–10 років із часу їх виникнення. Люди бояться втратити роботу, тому не афішують власний діагноз, потрапляючи до профпатолога лише тоді, коли, приміром, уже не те що відбійний молоток у руках тримати не можуть, а навіть виделку.

Занепокоєння викликає стан охорони праці і профілактики професійних захворювань на підприємствах малого бізнесу, зумовлений серйозними проблемами політичного, економічного, правового характеру. За деякими даними, дві третини працівників таких підприємств перебувають «у тіні», тобто працюють без юридично оформлених відносин з їх власниками. Отже, ті мають можливість ухилятися від будь-якої відповідальності перед законом у разі порушення прав людини.

Щодо профспілок, то вони також втратили спеціальний контингент працівників, які займалися профілактикою профзахворювань. Це – довірені лікарі, кількість яких свого часу в країні досягала 400–500 осіб. Наразі лишилося приблизно 20 довірених лікарів на всю Україну, зокрема четверо у вугільній галузі. Це дуже мало.

Важливим чинником запобігання виробничому травматизму є особисте усвідомлення працівником своєї ролі в процесі виконання робіт

КРАЇНСЬКИХ ТРУДАРІВ

чих місць за умовами праці, що призводить до незадовільного планування і забезпечення комплексних заходів для поліпшення умов безпеки, гігієни праці та виробничого середовища.

Скажімо, на підприємстві на робітника одночасно впливає низка шкідливих факторів (збільшена температура повітря, шум, загазованість та запиленість), а зазначається – лише один. Як же зменшити вплив на організм тих факторів, що лишилися поза увагою експертів?

Для прикладу, вплив шкідливих факторів можна зменшити за рахунок:

- скорочення робочого тижня до 36 годин;
- надання працівникові додаткової відпустки, яка може досягати 35 днів;
- надання робітникові надбавки до заробітної плати, на яку він може купити молоко, вітамінів для посилення захисних властивостей організму і відстрочити термін початку професійного захворювання.

Негативно вплинула на ситуацію щодо раннього виявлення й профілактики професійних захворювань ліквідація медико-санітарних частин та здоровпунктів. Раніше практично при кожному підприємстві був лікар-профпатолог, якому були відомі шкідливі фактори, що діють на конкретному підприємстві, та який міг відізнати, скажімо, звичайний бронхіт і перші симптоми розвитку профе-

ПРЯМА МОВА

Віталій ЛЕГКОВ, керівник відділу охорони здоров'я Департаменту охорони праці ФПД:

– Ще років із 20 тому і роботодавець, і профпатолог, і робітник були зацікавлені у виявленні профзахворювання на ранній стадії, адже це давало змогу провести профілактику та значно покращити здоров'я працівника. Санаторно-курортне лікування, переведення на іншу роботу, обмеження робочого часу – все це сприяло зменшенню серйозності наслідків та припиненню розвитку професійного захворювання.

сійної хвороби легенів – пневмококоз.

Нині з будь-якою клінікою можна укласти договір на проведення медогляду. Тож часто медичні працівники, які ніколи не бачили хворого на професійне захворювання, оглядаючи людину, ставлять хибний діагноз, не пов'язують його з виробничою сферою.

Непокоїть також низька якість і недотримання термінів проведення періодичних медичних оглядів, виконання рекомендацій заключного акта медогляду, стан диспансеризації виявлених хворих, їх ме-

дичної та професійної реабілітації, збереження – в кінцевому підсумку – трудового потенціалу країни. Трапляється, що медогляди проводяться раз на 3–5 років. Хоча, як відомо, мають бути щорічними, а інколи навіть і двічі на рік.

УКРАЇНА – НЕ ЄВРОПА

– У більшості європейських країн діагноз «професійна хвороба» визначається наявністю захворювання та часом, який людина пропрацювала на певній

Люди значно рідше ставали інвалідами. На жаль, в умовах фінансово-економічної кризи, загрози втрати робочого місця хворі запізно звертаються до лікаря, продовжуючи контактувати зі шкідливими чинниками, що погіршує стан їхнього здоров'я і призводить до підвищення рівня інвалідності.

Як правило, інвалідами стають висококваліфіковані працівники, що працюють десятиріччя і досконало знають технології виробництва. Вони могли б ще стільки ж працювати на користь собі, власній родині та роботодавцю. У свою чергу, в гонити за швидкими прибутками була майже повністю знищена соціальна сфера, і промислова медицина зокрема. Те, що відбувається сьогодні, фактично спрямоване на знищення трудового потенціалу країни.

роботі зі шкідливими умовами праці. Скажімо, якщо шахтар 20 років видобував вугілля і має бронхіт, то останній вважатиметься саме професійною хворобою. Натомість в Україні працівники підприємств змушені роками боротися за те, щоб підтвердити діагноз, – із прикриттю зазначає Віталій Легков. – Приміром, у Дніпропетровській області, під час проведення Днів федерації, до нас звернулася жінка, яка розповіла історію свого чоловіка, хворого на туберкульоз. Він – лікар, працював у закладі пенітарної сис-

теми (виправній колонії), до того ж із хворими на туберкульоз, які мали відкриті форми цієї недуги. І навіть за таких умов на підтвердження діагнозу професійною захворювання йому знадобилося майже три роки.

У багатьох країнах світу головна увага приділяється питанням профілактики. Це зумовлено тим, що вона завжди обходилася дешевше, ніж лікування і, що надзвичайно важливо, дозволяла уникати значних непоправних людських втрат. В Україні, навпаки, спостерігається стрімке зниження профілактичної роботи на рівні підприємства. Відсутня економічна зацікавленість роботодавців у проведених профілактичних заходах та їх відповідальність за порушення санітарного законодавства. Тому дуже важливо скоординувати дії міністерств та відомств, місцевих органів виконавчої влади, громадських організацій з метою кардинального поліпшення стану здоров'я працездатного населення України з обов'язковою соціальною відповідальністю бізнесу. Там, де існує ризик розвитку професійного захворювання, роботодавці повинні нести особливу відповідальність за впровадження конкретних заходів запобігання негативному впливу шкідливих факторів на стан здоров'я людини.

Також проблема полягає в лікуванні профзахворювань як таких, що не

пов'язані з виробництвом, а тому хворі не отримують жодного соціального захисту та фінансової компенсації.

Якщо говорити про нашу державу, то ситуація з професійною захворюваністю в останні 20 років змінилася далеко не в кращий бік. Низка інститутів, які мають право встановлювати діагноз профзахворювань, навіть працюючи цілодобово, все одно не в змозі оглянути всіх працівників.

З огляду на вищевикладене, доречно пригадати приказку, що «спасіння потопаючого – справа його власних рук», тому безпосередньо робітники через профспілкові організації мають вимагати повного забезпечення спецедагом та індивідуальними захисними засобами, проведення в необхідні терміни атестації робочих місць за умовами праці за належною методикою, складання і реалізації планів поліпшення безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, повного і своєчасного надання пільг та компенсацій за важкі та шкідливі умови праці.

Люди мають право вимагати те, що їм належить по закону. Та й не варто нехтувати засобами самозахисту. Якщо одержав окуляри для зварювання, то вони мають захищати очі, а не бути на лобі! І не варто забувати про те, що здоров'я набагато легше зберегти, ніж відновити!

БЛИЖЧЕ ДО ЛЮДЕЙ

ПОПЕРЕДЖЕНИЙ, ОТЖЕ ОЗБРОЄНИЙ

Напередодні Дня охорони праці ФПУ провела інформаційно-роз'яснювальну кампанію серед працюючого населення. Так, щодня біля великих промислових підприємств спеціалісти апарату та студенти Академії праці і соціальних відносин пропонували робітникам взяти участь в опитуванні,

отримати інформаційну листівку, а в разі необхідності і консультативну допомогу з питань охорони праці. Зазначені заходи відбулись біля підприємств ДАХК «Артем», ДП «Антонов», Київський авіаційний завод, ВАТ «Квазар-Мікро», ВАТ «Рошен». Інформаційні намети встановлені в центрі столиці.

СПІВПРАЦЯ

УКЛАЛИ УГОДУ

ФПУ та Державна служба гірничого нагляду та промислової безпеки (Держгірпромнагляд) 18 квітня уклали Угоду про співпрацю у сфері державного нагляду і громадського контролю за дотриманням законодавства про охорону праці.

Таким чином сторони домовилися координувати свою діяльність і сприяти одна одній у реалізації певних прав та повноважень. Причому, комітет (його територіальні органи, державні інспекції) зобов'язався забезпечувати своєчасне інформування профспілкових органів про плани комплексних перевірок підприємств, установ, організацій з питань безпеки й умов праці, залучати профспілкових представників до участі в цих перевірках, включати

їх до складу комісій зі спеціального розслідування кожного нещасного випадку на виробництві, разом розробляти стратегію щодо вдосконалення нормотворчої діяльності, оперативно реагувати на офіційні подання (висновки) профспілкових органів, технічних інспекторів праці або інших представників профспілок із питань охорони праці тощо. Документ підписали Голова Держгірпромнагляду Олександр Хохотва та Голова ФПУ Василь Хара.

АЛЕЯ ПАМ'ЯТІ

НА ЗНАК ВТРАЧЕНИХ ЖИТТІВ

21 квітня в Київському міському парку «Юність» відбулося вшанування пам'яті загиблих на виробництві.

Серед учасників – заступник Голови ФПУ Сергій Українець, директор виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань Юрій Мельников, віцепрезидент Всеукраїнського об'єднання організацій роботодавців Олексій Мірошніченко, директор Націо-

нального НДІ промислової безпеки та охорони праці Анатолій Денгін. Під час акції «Алея пам'яті» висаджено саджанці липи та встановлено пам'ятний знак. Подібні алеї було закладено в усіх регіонах України, загалом посаджено більше двох тисяч дерев.

ВЛ. ІНФ.

НЕБЕЗПЕЧНА ПРАЦЯ – ЦЕ ЗЛОЧИН

За рекомендацією Міжнародної організації праці в 2011 році День охорони праці в Україні проводиться під гаслом: «Система управління охороною праці: шлях до постійного вдосконалення».

Цей день – слушний привід, аби ще раз привернути увагу суспільства, органів державної влади, суб'єктів господарювання та громадських організацій до умов праці, запобігання нещасним випадкам на виробництві та професійним захворюванням. А крім того, вшанувати пам'ять людей, яких через недбалість та нехтування правилами безпеки не дочекалися дома рідні.

До складу організаційного комітету з проведення урочистих заходів увійшли представники центральних органів виконавчої влади, ФПУ та її членських організацій, роботодавців, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Пропонуємо звернення оргкомітету та План заходів ФПУ з підготовки та проведення Дня охорони праці в Україні.

5 років поспіль в усіх регіонах проводяться ма-

сові акції, спрямовані на вшанування пам'яті загиблих на виробництві, вирішення соціально-побутових проблем в родинях, що залишилися без годувальника, надання допомоги інвалідам праці та іншим особам, постраждалим унаслідок виробничих травм і аварій. Одночасно привертється увага до фактичного стану безпеки й умов праці на підприємствах, в установах, організаціях різних галузей економіки, вживаються заходи щодо по-

силення профілактики виробничого травматизму й професійної захворюваності.

Чимала роль у цій важливій справі належить профспілковим організаціям усіх рівнів, починаючи від першої ланки – первинок, адже профспілки сьогодні єдині в суспільстві, хто дійсно захищає людину праці.

ВАЛЕНТИН МАЦІЯШКО,
ЗАСТУПНИК КЕРІВНИКА
ДЕПАРТАМЕНТУ ОХОРОНИ
ПРАЦІ ФПУ

ІЗ ІСТОРІЇ

Указом Президента України № 685/2006 від 16 серпня 2006 року запроваджено День охорони праці, який відзначається щорічно 28 квітня – у Всесвітній день охорони праці. Якщо звернутися до історії, то ініціатором встановлення цього Дня ще в 1986 році виступив Канадський конгрес профспілок. У 1987 році цю ініціативу підтримало Головне управління професійних спілок США, а з 1996 року Міжнародна організація праці приєдналася до Міжнародної конфедерації вільних профспілок, визнавши 28 квітня Всесвітнім днем охорони праці.

ДИТЯЧИМИ ВУСТАМИ

«ТАТУ, Я СУМУЮ БЕЗ ТЕБЕ!»

Доброю традицією профспілок стали конкурси з охорони праці серед дітей дошкільних та шкільних закладів. Малеча зазвичай малює, старші пишуть твори. А що в них? Турбота про тата і маму, бажання бачити їх здоровими. Дуже хочеться, щоб батьки ніколи цього не забували.

«Любий щоденнику, сьогодні пишу тобі вже вдесьте. Хвилинка за хвилиною спливає моє життя, але таке порожнє. Вже багато часу минуло з дня смерті тата. Не можу! Не можу залишити події того дня за бортом мого життєвого корабля. Криваві плями не зникнуть, не змиються з його борту. Хто винен?! Кого повинна мордувати совість?! Про якусь охорону праці говоримо в документах, пишемо якісь правила безпеки життя біл-

ми чорнилами. Для кого ж вони? Для паперу? А люди гинуть, гинуть! Не маючи можливості відстояти своє право на безпеку, йдуть на роботу і не впевнені, чи повернуться додому. Сім'я – це всі ми разом. Татоньку, мій любий, тож ти був моєю сім'єю. Чого ж не вберігся? Навіщо недбало кинув своє життя під ноги небезпеки? Вона ж безжальна, нещадна і немилостива... Що тепер чекає на мене? Заради кого жити, кому дякувати, кому дарувати всі свої радощі і перемоги, з ким ділитися всіма сльозами і печальми? Я переживу своє горе! А інші дітки, інші переживуть таке? Не кожен сильний духом...

ОЛЕКСАНДРА МИХАЛКО,
УЧЕНИЦЯ 10 КЛАСУ ЧЕРКАСЬКОГО
КОЛЕГІУМУ «БЕРЕГІНА»

НА НАЛЕЖНОМУ РІВНІ

АГРАРІЇ – ЗА БЕЗПЕКУ ПРАЦІ

На Закарпатті в рамках Тижня охорони праці, присвяченого Всесвітньому дню охорони праці, в профспілці агропромислового комплексу проведено чимало заходів.

Так, у Державній інспекції з карантину рослин у Закарпатській області проведено розширене засідання профкомів, на якому обговорено стан охорони праці в структурних підрозділах цієї організації і шляхи його покращення. Відбувся пленум Виноградівської районної профспілкової організації працівників АПК. На ньому йшлося про здійснення спільними контролю за ор-

ганізацією і проведенням атестації робочих місць на підприємствах галузі. Детальну інформацію про стан цієї роботи в області та районі надав технічний інспектор праці облпрофради Іван Воронич. Слушні пропозиції щодо покращення охорони праці в галузі висловили й інші присутні.

**СЕРГІЙ БАРАНЧИКОВ,
ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛ.**

ЗВЕРНЕННЯ

ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ ДО ЦЕНТРАЛЬНИХ І МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ОБ'ЄДНАНЬ РОБОТОДАВЦІВ, ПРОФСПІЛОК, ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ, КЕРІВНИКІВ І ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ, ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!
Щорічно в понад 100 країнах світу відзначають День охорони праці.

З метою привернення уваги суспільства, органів державної влади, суб'єктів господарювання та громадських організацій до проблем охорони праці 28 квітня в Україні згідно з Указом Президента України від 18 серпня 2006 року № 685/2006 відзначається День охорони праці.

Цей день в Україні збігається із Всесвітнім днем охорони праці, гаслом якого в 2011 році за рекомендацією МОП обрано: «Система управління охороною праці: шлях до постійного вдосконалення».

Система управління охороною праці – це сукупність методів та засобів, які сприяють запобіганню нещасним випадкам та професійним захворюванням на виробництві, в галузі, регіоні на основі заходів, спрямованих на виконання вимог законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці.

Суб'єкти системи управління охороною праці на державному рівні – це роботодавці, держава та працівники, завдання яких є постійне взаємовигідне співробітництво. Це оптимальний шлях для збереження життя, здоров'я та працездатності людини в процесі трудової діяльності.

Ефективне управління бізнесом передбачає в тому числі створення дієвої системи управління, не-

від'ємною складовою якої має бути система управління охороною праці, головною метою якої є забезпечення безпеки, збереження здоров'я та працездатності людини праці.

Роботодавці повинні усвідомлювати, що їх бізнес матиме успіх, а вони самі зможуть без страху дивитися в майбутнє лише за умови забезпечення на робочих місцях здоров'я та безпечних умов праці, а отже, збереження життя працівників. Нагальна необхідність сьогодні для ефективного функціонування системи управління охороною праці – це своєчасне врахування нових факторів, що виникають у процесі трудової діяльності.

Оновлення форм і методів безпеки праці, зокрема поліпшення культури безпеки праці, позитивно вплине на її продуктивність та якість.

Але сучасні українські реалії невтішні: основні виробничі фонди зношені, інвестиції в їх розвиток надходять мало і, як наслідок, фінансових можливостей для поліпшення умов праці та підвищення рівня безпеки вкрай недостатньо.

Отже, здатність запобігти та швидко реагувати на порушення, досконале знання справи, обізнаність під час виконання робіт, особливо підвищеної небезпеки, та прийняття правильних рішень, спрямованих на запобігання або ліквідацію аварії, можливі лише за

умов чіткого та правильного виконання всіх функцій управління.

Тому нині на перше місце виходить якість та безперервність навчання всіх працівників, а особливо – відповідальних за охорону праці. Його мета – отримання додаткових знань та навичок з питань охорони праці та безпечного ведення робіт, набуття досвіду із запобігання аварійним ситуаціям.

Водночас необхідно констатувати, що рівень ризику загибелі або травмування працівників на підприємствах України залишається високим, ніж у розвинених країнах світу.

За даними Держгірпромнагляду, 2010 року в Україні загальною кількістю нещасних випадків, пов'язаних із виробництвом, порівняно з 2009 роком зменшилась більш ніж на 5%, або на 672 випадки (на підприємствах України в 2010 році травмовано 11 698 осіб, у 2009-му – 12 370). Зокрема, кількість нещасних випадків зі смертельним наслідком, пов'язаних із виробництвом, порівняно з 2009 роком зменшилась майже на 5%, або на 31 нещасний випадок (на підприємствах України в 2010 році смертельно травмовано 644 особи, в 2009-му – 675).

Зважаючи на важливість для України створення та ефективного функціонування системи управління на кожному підприємстві, Організаційний комітет звертає-

ся до всіх керівників і працівників підприємств, установ, організацій різних форм власності, центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, профспілкових організацій, об'єднань роботодавців із закликом забезпечити виконання вимог Закону України «Про охорону праці» щодо необхідності впровадження системи управління охороною праці.

Дотримання законодавства в сфері охорони праці та промислової безпеки стане запорукою збереження найціннішого – людського життя, що дасть змогу дітям зрости в повноцінних сім'ях і бути щасливими.

Та... чимало працівників уже ніколи не повернуться додому живими. Вшановуючи їх пам'ять, звертаємось до всіх керівників і проханням забезпечити можливість для надання допомоги сім'ям постраждалих, інвалідів наслідком трудового каліцтва та професійних захворювань у вирішенні матеріальних, соціально-побутових та інших питань.

Організаційний комітет звертається до представників засобів масової інформації з проханням забезпечити всебічне висвітлення заходів, що відбуватимуться в Україні у рамках Тижня охорони праці.

Головний технічний інспектор праці облпрофради Іван Воронич (праворуч) знайомить профактивістів із заходами в рамках Тижня охорони праці

ПРОБЛЕМА

ЗАРАДИ ЖИТТЯ

В Україні, як і в понад 100 країнах світу, щорічно відзначається День охорони праці. Попри зусилля державних органів та профспілок ця проблема залишається актуальною для трудових колективів підприємств, установ та організацій Київщини.

Статистика травматизму в Київській області свідчить: у 2010 році рівень виробничого травматизму зріс на 2,7%, водночас рівень смертельного травматизму знизився майже наполовину. Серед основних причин нещасних випадків – погіршення технічного стану та моральне зношення основних виробничих фондів підприємств, недостатні обсяги фінансування заходів охорони праці, низький рівень підготовки працівників та відповідальних за стан охорони праці спеціалістів.

На 1545 підприємствах області технологія виробництва й обладнання є потенційними джерелами шкідливих умов праці для близько 42 тис. людей. Спеціалісти підприємств не приділяють достатньої уваги запобіганню виробничому травматизму. В останні роки значно зросла кількість випадків найму на ро-

боту за договором підярду, що зменшує відповідальність роботодавців за створення безпечних умов праці для таких співробітників. Роботодавцям необхідно здійснювати комплекс заходів, спрямованих на виявлення та оцінку виробничих ризиків, за участю профспілкових представників з охорони праці. Саме ризики мають стати об'єктом особливої уваги роботодавця, адже згідно з дослідженнями, одному смертельному випадку передує близько 20 тис. виробничих ризиків.

Яскравим прикладом запровадження безпечних умов праці на робочих місцях є ВАТ «Обухівське» в м. Обухові. Там кількість нещасних випадків на підприємстві останніми роками зменшилась з 33 до 6. Це ще раз доводить, що сучасне обладнання – гарантія безпеки виробництва.

Музика накочувалася хвилями, спадала капеллю, тремтіла, наче дзвіночки... А коли оркестр затих, у залі замість помпезного «браво» хтось голосно видихнув: «Добре!» І було це так по-домашньому, так від душі...

ЗНАЙТИ СВІЙ ПАЗЛ

Наступної миті зал вибухнув оплесками. Учасники оркестру народних інструментів Міжнародного центру культури і мистецтв профспілок України (Жовтневого палацу), що у Києві, задоволено перезирнулися. Ведуча оголосила новий номер. І знову артисти торкнулися струн домр, балалайок, скрипок і бандур, приклади до губ флейти і гобой, вдарили по цимбалах, ксилофону і литаврах, натиснули на клавіші акордеона і баянів.

Такі благодійні концерти ми проводимо щорічно і запрошуємо зазвичай наших постійних слухачів – ветеранів війни і праці, афганців, чорнобильців. І все ж останній виступ, який відбувся 16 квітня, був особливий, – поділилася з нами своїми враженнями завідувача відділом народної творчості МЦКМ Оксана Кузнецова.

Справді, було якесь еднання, – підтвердила художній керівник і головний диригент оркестру, заслужений працівник культури України Вікторія Васильєва. Особливо ми це відчували під час виконання «Адажіо» Альбіоні. Музика патетична, можна навіть сказати – спрямована у небеса. Але я ніяк не могла знайти їй місця в програмі, місяць мучилася і хотіла навіть зовсім зняти. А потім мені нагадали, що потрібен номер, присвячений 25-річчю Чорнобильської катастрофи, і все відразу стало на свої місця. Оркестрові сказала: «Ірати будемо, але грати треба, як востаннє». І от починається концерт. Ведуча, заслужена артистка Лариса Недін, говорить текст пам'яті жертв Чорнобиля. Я стою до залу спиною, починаємо грати, і після першої музичної фрази помічаю, як змінюється обличчя моїх оркестрантів – бачу і здивування, і якусь наснагу...

– Адажіо звучить як рекевієм. І зал раптом наче в єдиному пориві встає, – підхоплює розповідь Оксана Кузнецова. – І стоїть так до завершення твору, а це – не менше восьми хвилин. Люди похилого віку, люди середнього віку, молодь... На очах – сльози.

ВІД КОРОТКИХ ШТАНЦІВ – ДО КОНЦЕРТНИХ МЕТЕЛИКІВ

– Тож яким вважається ваш колектив? Професійним чи аматорським? – запитую Вікторію Васильєву. Вона не знає, як відповісти правильноніше. А поки думає, розповідає про Міжнародний фестиваль 2003 року в Італії під назвою «Музика світу». Там не було різниці між професійними, студентськими та аматорськими колективами і, оцінивши майстерність колективу з України, присудили йому гран-прі. Президент фестивалю, дізнавшись, що музиканти українського оркестру грають виключно заради любові до мистецтва і дають тільки благодійні концерти, прийшов прощатися до автобуса зі словами: «Ви –

майбутнє Європи! Такого подвижництва я не зустрічав ніде».

Тож професійний чи аматорський? Частина учасників колективу – люди, які пов'язали свою професію з музикою: студенти музичного училища й консерваторії, учителі музичних шкіл. Решта – представники різноманітних професій. Приміром, старожил Анатолій Євдоксін, який прийшов в оркестр пілотної школи, ще п'ятикласником, до пенсії працював у науково-дослідному інституті. Кандидат технічних наук Ігор Коваленко – викладач університету «Київський політехнічний інститут», поруч із ним грає його син, такий же, як батько, «технар». Володимир Новіков – спеціаліст із холодильних установок, Олександр Ткаченко – оператор на ТВ, Тетяна Бойко – контролер палацу. Всі вони в дитинстві опанували нотну грамоту, проте життя змусило присвятити себе іншій професії. Але ж душа пісні просить! І без цієї «пісні» немає в їхніх душах відчуття повноти життя – все одно, що найважливішого пазла в картинці не вистачає. Тож не буває так, що хтось без важкої причини пропустив загальну недільну репетицію. Що вже про виступ казати! Це – святе. В останньому концерті, приміром, брали участь усі 53 (за списком) оркестранти.

– У тому і полягає складність нашої роботи, що за одну репетицію на тиждень ми мусимо встигнути зробити те, що професіонали роблять із дня у день, – розповідає Вікторія Васильєва.

І вони встигають. Віддаючи данину професіоналізму оркестру з МЦКМ, у різні часи з ним працювали

БЕЗКОРИСЛИВІ ПОРИВИ ДУШІ

Народний оркестр народних інструментів МЦКМ профспілок України два роки тому відсвяткував своє 50-річчя. Небагато знайдеться у країні колективів, які могли б похвалитися таким довголіттям. Першим його керівником був заслужений працівник культури України Дмитро Казачков. Нинішній – Вікторія Васильєва, яка почала працювати в оркестрі як другий диригент і аранжувальник іще у 1969 році, а в 1993-му – очолила його.

У тому, що оркестр має настільки довге творче життя, велика заслуга і патріота й популяризатора народної творчості, директора МЦКМ, заслуженого працівника культури України, заслуженого працівника профспілок України Володимира Олянюка. Завдяки йому оркестр має приміщення для занять, музиканти займаються безплатно, а глядачі традиційно відвівають безплатно концерти.

відомі вокалісти: народний артист СРСР Анатолій Кочерга, народні артисти України Лариса Остапенко, Олександр Василенко, Фемія Мустафав, Леонід Сандуленко. З гастролями оркестр побував у Грузії, Білорусі, Узбекистані, Литві, Росії, Італії, Болгарії, Чорногорії.

«А НАМ ТАМ МЕДОМ НАМАЗАНО»

«Якщо граєш на інструменті – грай професійно», – вчив Володимир Новіков у дитинстві його викладач по класу балалайки. Він запам'ятав це назавжди і вже 37-й рік удосконалюється в оркестрі, працюючи при цьому на комбінаті «Славутич» оператором холодильних установок. На запитання: «Що для вас народна музика, ор-

кестр?» відповідає: «Віддушшина».

Майже так само відказують й інші музиканти, а коли говорять про колектив, то найчастіше вживають слова «сім'я», «взаємодопомога», «підтримка».

– Є така приказка: «З милим наговорився, що меду напився». От і ми: нагромаємося в оркестрі – ніби меду нап'ємося, – додає Людмила Лященко, яка не розлучається з оркестром тридцять років поспіль (на роботі вона – викладач по класу акордеона, а в оркестрі грає на балалайці-секунді). – Додому повертаюся – і так на душі добре, тепло, комфортно! Тому й тягне мене знову й знову на репетицію, тому й сумую я весь тиждень за своєю балалаєчкою-секундою. Але тягне ще й до людей. Стосунки у нас довірливі, дружні. На роботі я – Людмила Васильєвна, ке-

ривник, а в оркестрі – просто Люда, друг, з яким можна поділитися найпотаємнішим.

– Там аура чудова і сім'я однодумців, яка мене притягує своєю віддачею народній музиці – і на репетиціях, і на концертах. З ними приємно працювати, – відгукується про учасників оркестру народний артист України Олександр Василенко, який неодноразово виступав з колективом і записав із ним диск.

ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ

Кілька років тому в оркестр прийшов Віктор Солонін, талановитий музикант, який грає джаз на електродомрі. Поступово репертуар став поповнюватися його творами для класичної домри.

Прийшов контрабасист Віктор Дмитренко. Написав твір для... цимбала. Але концертного інструмента він не мав. І раптом – несподіваний поворот. Електрик, який працює в МЦКМ, захоплюючись майстерністю музикантів, приніс цимбали власного виготовлення. З часом твори для цього інструмента з оркестром, як і самі цимбали, назавжди увійшли до репертуару.

Не було колись у складі скрипок. Вікторія Феліксівна ввела їх у партитуру, і тепер без скрипкової групи оркестр увітати неможливо. Класична музика, народна, популярна, несподівані аранжування...

«Наш оркестр – творча лабораторія», – говорить вона. Творють сама та підтримує всіх, хто шукає творчої реалізації і відчуває потребу в експериментах. Єдина умова, яку обов'язково висуває художній керівник, – щира любов до народної музики.

ОЛЕНА СУХОРУКОВА,
«ПВ»

Але ж душа пісні просить! І без цієї «пісні» немає в ній відчуття повноти життя – все одно, що найважливішого пазла в картинці не вистачає.

ФІНАНСИ

ПЕРЕРАХОВУЄМО ПЕНСІЮ

Чи може непрацюючий пенсіонер вимагати перерахунку пенсії, і в яких випадках?

Марія САГАЙДАК,
м. Кременчук

Частиною 1 пп. 3 п. 11 постанови КМУ № 530 від 28.05.2008 року «Деякі питання соціального захисту окремих категорій громадян» передбачено, що в разі, коли застрахована особа після призначення пенсії, відповідно до Закону, продовжувала працювати, проводиться перерахунок пенсії з урахуванням не менш як 24 місяців страхування після призначення (попереднього перерахунку) пенсії, незалежно від перерв у роботі. Перерахунок пенсії проводиться із зарплати (доходу), з якої була обчислена пенсія. За бажанням пенсіонера перерахунок пенсії проводиться із заробітної плати за періоди страхового стажу,

зазначені в ч. 1 ст. 40 Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», із застосуванням показника середньої зарплати працівників у середньому на одну застраховану особу в цілому по Україні, з якої сплачено страхові внески та яка відповідно до Закону враховується для обчислення пенсії, за календарний рік, що передує року перерахунку пенсії. При цьому з періоду, за який враховується заробітна плата (дохід) для перерахунку пенсії, період, що настає після призначення пенсії, не підлягає виключенню згідно з абзацем 3 ч. 1 ст. 40 Закону. Вказана постанова КМУ не визнавалась неконституційною в даній частині.

ПРАВО НА КЕРУВАННЯ

СПЕЦАВТОМОБІЛЬ ДЛЯ НЕІНВАЛІДА

Мій батько – інвалід і має авто для інваліда з ручним керуванням. На даний момент через стан здоров'я він не їздить. Чи можу я, неінвалід, їздити на цьому авто?

Семен МАРТИНЕНКО,
м. Токмак

Про порядок переоформлення або переобладнання автомобіля, отриманого інвалідом або законним представником неїждатного інваліда, дитини-інваліда, йдеться у п. 32 постанови № 999 Кабміну «Про затвердження Порядку забезпечення інвалідів автомобілями». У разі коли під час експлуатації автомобіля у інваліда, члена сім'ї, якому передано право користування автомобілем, або законного представника неїждатного інваліда, дитини-інваліда виявляються протипоказання до керування ним, він або член сім'ї переїхав на інше місце постійного проживання або в разі смерті члена сім'ї, якому передано право користування автомобілем, чи його відмови користуватися ним, питання про передачу права на це члену сім'ї, який

проживає і зареєстрований за місцем постійного проживання та реєстрації інваліда або в одному населеному пункті з ним, вирішується в кожному конкретному випадку для інвалідів за рішенням головного управління соціального захисту згідно з клопотанням районного управління соціального захисту, а для інвалідів унаслідок трудового каліцтва – за рішенням управління виконавчої дирекції Фонду соціального захисту втраченої працездатності. Протипоказання до керування автомобілем підтверджуються довідкою, що видається медичною комісією за місцем постійного проживання інваліда, члена сім'ї, законного представника неїждатного інваліда, дитини-інваліда, якому передається право користування автомобілем.

НАВЧАННЯ

Я працюю в сільській раді на посаді спеціаліста другої категорії з ведення бухгалтерського обліку. Навчаюсь заочно на четвертому курсі економічного університету. Скажіть, будь ласка, чи повинна оплачуватися сесія? Якщо так, то як це довести керівництву?

Валерій ДМИТРЕНКО,
м. Запоріжжя

ПОРА НА СЕСІЮ

У статті 15 Закону України «Про відпустки» йдеться про те, що працівникам, які успішно навчаються без відриву від виробництва у вищих навчальних закладах з вечірньою та заочною формами навчання, надаються додаткові оплачувані відпустки:

1) на період настановних занять, виконання лабораторних робіт, складання заліків та іспитів для тих, хто навчається на першому та другому курсах у вищих навчальних закладах: I та II рівнів акредитації з вечірньою формою навчання – 10 календарних днів, III та IV рівнів акре-

дитації з вечірньою формою навчання – 20 календарних днів, незалежно від рівня акредитації із заочною формою навчання – 30 календарних днів;

2) на період настановних занять, виконання лабораторних робіт, складання заліків та іспитів для тих, хто навчається на третьому і наступних курсах у вищих навчальних закладах: I та II рівнів акредитації з вечірньою формою навчання – 20 календарних днів, III та IV рівнів акредитації з вечірньою формою навчання – 30 календарних днів, незалежно від рівня акредитації із заочною формою навчання – 40 календарних днів;

30
календарних днів –

відпустка для студентів-заочників.

3) на період складання державних іспитів у вищих навчальних закладах, незалежно від рівня акредитації – 30 календарних днів;

4) на період підготовки та захисту дипломного проекту (роботи) студентам, які навчаються у ви-

щих навчальних закладах з вечірньою та заочною формами навчання I та II рівнів акредитації, – 2 місяці, а у вищих навчальних закладах III і IV рівнів акредитації – 4 місяці.

Тривалість додаткових оплачуваних відпусток працівникам, які здобувають другу (наступну) вищу освіту за заочною (вечірньою) формою навчання у навчальних закладах післядипломної освіти та вищих навчальних закладах, що мають у своєму підпорядкуванні підрозділи післядипломної освіти, визнається як для осіб, які навчаються на третьому і наступних курсах вищого навчального закладу відповідного рівня акредитації.

Працівникам, допущеним до складання вступних іспитів в аспірантуру з відривом або без відриву від виробництва, для підготовки та складання іспитів надається один раз на рік додаткова оплачувана відпустка з розра-

хунку 10 календарних днів на кожний іспит.

Працівникам, які навчаються без відриву від виробництва в аспірантурі та успішно виконують індивідуальний план підготовки, надається додаткова оплачувана відпустка тривалістю 30 календарних днів та за їх бажанням протягом 4 років навчання – один вільний від роботи день на тиждень з оплатою його в розмірі 50% середньої заробітної плати.

Для працівників, які навчаються у вищих навчальних закладах з вечірньою та заочною формами навчання, де навчальний процес має свої особливості, законодавством може встановлюватись інша тривалість відпусток з зв'язку з навчанням.

Відпустки, передбачені пунктами 1 та 2 частини першої та частиною четвертою цієї статті, надаються впродовж навчального року.

БЕЗ ПРИМУСУ

Працюю в школі, маю неповну ставку (14 годин). Самостійно виховую доньку 9 років (одинокі мама). Чи можна мене примусити працювати у вихідний день, у суботу?

Олена УВАРЕНКО,
м. Суми

РОБОТА У ВИХІДНИЙ

Відповідно до статті 71 Кодексу законів про працю робота у вихідні дні забороняється. Залучення окремих працівників до роботи в ці дні допускається тільки з дозволу виборного органу первинної профорганізації (профспілкового представника) підприємства, установи, організації і лише у виняткових випадках, що визначаються законодавством і в частині другій цієї статті. Залучення окремих працівників до роботи у вихідні дні допускається в таких виняткових випадках:

- 1) для відвернення або ліквідації наслідків стихійного лиха, епідемії, епізоотії, виробничих аварій і негайного усунення їх наслідків;
- 2) для відвернення нещасних випадків, які ставлять або можуть поставити під загрозу життя чи нормальні життєві умови людей, загибелі або псування майна;
- 3) для виконання невідкладних, наперед не передбачених робіт, від негайного виконання яких залежить у подальшому нормальна робота підприємства, установи, організації в цілому або їх

окремих підрозділів;

4) для виконання невідкладних вантажно-розвантажувальних робіт із метою запобігання або усунення простою рухомого складу чи скучення вантажів у пунктах відправлення і призначення.

Залучення працівників до роботи у вихідні дні проводиться за письмовим наказом (розпорядженням) власника або уповноваженого ним органу. Якщо Ви не згодні із наказом про роботу у вихідний день, звертайтеся до Відділу освіти.

КОРИФЕЇ ФОТОСПРАВИ

МИТЕ, ЗУПІНИСЬ!

Фотомистецтво в Україні має давню й славу історію. Серед визнаних майстрів – фотохудожник і кінематографіст Альфред Федецький (нар. 1857 року). Він мав у Харкові надзвичайно популярне фотоательє, де побували П. Чайковський, М. Садовський, М. Заньковецька, М. Кропивницький та багато інших відомих людей.

А видатний художник І. Айвазовський просто-таки захоплювався мистецтвом А. Федецького. Так, талант, хист. Чимало дав юнакові Віденський фотографічний інститут, який справедливо вважав одним із кращих у світі. Але Федецький узагалі був неймовірно творчою людиною. Він цікавився різноманітними технічними винаходами, багато експериментував у галузі рентгенівської фотографії та звукозапису, опанував технологію кольорового та рельєфного знімку, а також різні методи нанесення фотозображення на тканину, шкіру, порцеляну. Врешті-решт, першим у царській Росії здійснив кінозйомку. Вже після закінчення на-

вчання Альфред Федецький вирішив, що влаштує собі «післядипломну освіту» у славетного Володзімежа Висоцького у Києві, серед робіт якого – Лесь Українка в народному строї, Олена Пчілка, Іван Франко з дружиною... Загалом же фотосалон В. Висоцького на Хрещатику був водночас і салоном літературним, бо господар – поет, представник романтичної «української гілки» у польській поезії. Володзімеж Висоцький став для А. Федецького фаховим наставником і духовним учителем, настанови якого він пам'ятав і у Харкові, де врешті-решт оселився назавжди. Портретні зйомки, за принципом художнього вирішення близькі до живопису, жанрові композиції та фотокрасиви Федецького багаторазово і з великим успіхом експонувалися на вітчизняних та зарубіжних виставках, публікувалися у журналах, тиражувалися у вигляді планшетів. І навіть художники перенесли їх у станковий живопис. Чутки про чарівного майстра ширилися не лише в Росії, а й у Європі.

ВИПАДОК І ТАЛАНТ

СЕКРЕТИ МАЙСТРІВ

Жив собі молодий американський солдат Уільям Кляйн, який мріяв про кар'єру художника і скульптора. Десь у п'ятдесяті роки минулого століття він виграв у карти свою першу фотокамеру. З цього, власне, все й почалося. Кляйн став одним з найбільш затребуваних і популярних фотографів, а несподіваний виграв – камертоном подальшого підходу майстра до фотографування: його понад усе приваблюють випадковості.

У 1989 році Уільяму Кляйну спала на думку ідея цікавого проекту: він звернувся до іменитих колег із проханням дістати з особистих архівів великі аркуші контактів – контрольних відбитків – і розповісти, як народжувалися їхні кращі знімки, чому обрали для публікації саме цей кадр, а не майже такий самий, сусідній, зроблений секундою раніше чи пізніше. На залик Кляйна відгукнулися фотографи-класики з усього світу, майстри соціально-і воєнного репортажу, жанрового фото, фотопортрета, художньої, експери-

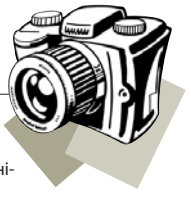
ментальної, еротичної фотографії. Так народився документальний цикл кіносюжетів «Контрольні відбитки», що став підручником вершин професії для мільйонів фотографів, у тому числі й аматорів. А для тих, хто просто любить фотографію, – кіноальбомом, де зібрано кращі роботи кращих фотохудожників світу. Цей документальний цикл, що демонструється з початковою метою у численних творчих майстернях різних країн, – найбільш славетний та престижний із сотень фільмів, присвячених фотомистецтву.

ПРИБОРКАННЯ ЧАСУ?

У середині квітня в Києві презентували цікаву фотоекспозицію «Звідки приходять час» – близько 90 фотографій. Перед тим фотовиставка побувала у Празі, а ще раніше – об'їздила пів-Росії, Крим, Казахстан, Прибалтику, діїшла до Канади й Куби. І повсюдно збирала десятки, сотні відвідувачів – зацікавлених, допитливих, вдячних. «Фокус» тут не в самих фотографіях, мистецьки вправних більше чи менше: зрештою, цифрова оптика нині є скрізь і добре фотографують навіть школярі. Весь сенс – у сюжетах. Не в тому, як сфотографовано, а ким, де, чому...

Я, ТИ, ВІН, ВОНА – І ЗОВСІМ ІНШІ

Фотознімки зроблені учасниками двох полярних експедицій, які відбулися 2005 року. Сюжети – краєвиди Північного та Південного полюсів: захід сонця над сніговою пустелею, білі ведмеді, багато снігу й крижин, засніжені плеса океану, побут полярників, споряджувальна й пересувна техніка тощо. І, звісно ж, натхненні обличчя героїв виставки, які здійснили експедиції на крайні точки планети менше ніж за півроку. Справді, атмосфера, що панує на земних полюсах, відчувається. Та головна «інтрига» в тому, що обидві нелегкі подорожі-випробування надихнула – і взяла в них якнайактивнішу участь – жінка.

Ідеологом експедиції до полюсів Землі була російський учений Євдокія Марченко – доктор наук, астроном, член Міжнародної академії письменників і публіцистів. Предметом її наукових, філософських і поетичних розвідок, головною ідеєю є така неординарна субстанція, як час. У Росії саме Є. Марченко вважається фундатором знань про час. За її словами, люди на планеті здебільшого сприймають його відсторонено, споглядално. Але нова енергія прийде лише з часу, і новий простір постане лише із часу.

...Наприкінці серпня – на початку вересня 2005-го 88 дослідників на чолі з Марченко на криголах «Ямал» підійшли до найпівнічнішої точки Землі, відвідали численні острови, літали на вертольотах. Північний полюс – точка, де пересікаються всі меридіани, з'єднуються всі часові пояси. Час, «розподілений» по планеті, тут сконцентрований і відчутний, у цій точці Землі немає поняття «за місцевим часом»: усі пояси можна обійти за лічені секунди. А 19 грудня того ж року літак доставив команду Є. Марченко на Південний полюс. Його позначено дзеркальною кулею на підставці, а навколо – прапори держав, які підписали Пакт про мирне використання материка Антарктида. Тут теж наявна певна «позачасовість», але на відміну від

СВІТОМ КЕРУЮТЬ ЗОРІ

Виявляється, це справді так, бо зорі «продують» та випромінюють час. Хто-хто, а фізик-астроном Євдокія Марченко знає це напевне, бо все свідоме життя провела серед зір. Загалом праці Є. Марченко з ритмології (а їх сотні) осягнути нелегко, навіть людині освіченій, яка до того ж стає великим старанним учнем. І хоча в кінцевому підсумку теорія зводиться до зрозумілих і конкретних порад – вони все одно вражають увагу. І це почуття, близьке до шоку, значно посилюється, коли, наслідуючи приписи ритмології, людина переконується, що її світ кардинально перетворився. Підкоряться зорям, вважає Марченко, набагато корисніше, ніж опиратися їм. Тому гороскопи – нешкідливі, шкода тільки, що здебільшого вони «довільні».

“

Людино завжди підходить до певної межі, за якою на нього чекає основне відкриття. Це відкриття нині – ЧАС.

Євдокія Марченко

Північного полюса, коли людина ніби «над планетою», на Південному ця позачасовість психологічно важка, бо людині доводиться ніби «підіймати» земну кулю й «ввивільняти» мозок. Проте саме цю подорож Є. Марченко назвала «експедицією у майбутнє, яке людина може заклати власноруч».

Третя експедиція відбулася наступного року: літак «Гольфстрім» облетів Землю по екватору. Тож Євдокія Марченко перевірила й розширила свої знання про час як такий. А крім того, як астроном вона впродовж багатьох років вивчала вплив космічних полів на життя Землі. В результаті започаткувала науку ритмології, оскільки ритм – універсальний закон Всесвіту.

СТОРИНКУ ПІДГОТУВАЛА
ТЕТЯНА МОРГУН, «ПВ»

ХОКЕЙ

ВДОМА І СТІНИ НЕ ДОПОМОГЛИ

Збірна України не змогла виконати поставлене завдання і повернутися до вищого дивізіону світової хокейної першості. Під час чемпіонату світу у Дивізіоні I, який приймав оновлений київський Палац спорту, вітчизняні майстри найвищої у світі гри фінішували у турнірній таблиці лише третіми, а відтак спроба повернутися до еліти світового хокею відкладається щонайменше на один рік.

ПІДСУМКОВА ТАБЛИЦЯ:

М	К	І	В	О (в)	О (п)	П	Очки	Різниця	Шайби
1	Казахстан	5	4	1	0	0	14	+15	21:6
2	В. Британія	5	4	0	0	1	12	+12	21:9
3	Україна	5	3	0	1	1	10	+7	19:12
4	Польща	5	2	0	0	3	6	+3	18:15
5	Литва	5	1	0	0	4	3	-15	9:24
6	Естонія	5	0	0	0	5	0	-22	8:30

Інтрига щодо розподілу місць у турнірній таблиці зберігалася до заключного матчу турніру, в якому зішлись у двобої основні претенденти на підвищення у класі – хокеїсти України й Казахстану. Причому господарям майданчика необхідно було перемогти з різницею не менше ніж у чотири шайби, аби, зрештою, бодай із четвертої спроби повернутися до кола законодавців хокейної моди. Натомість казахів влаштувала навіть поразка в овертаймі. А ще одними зацікавленими глядачами завершального двобою турніру були хокеїсти та вболівальники збірної Великої Британії – бо ж у разі програшу азіатської збірної в основний час із розривом менше ніж у чотири шайби, до елітного дивізіону проходили б піддані її Величності королеви Єлизавети ІІ! Власне, подібна «катавасія» у турнірній таблиці сталася

через програш українців британцям у стартовому матчі на турнірі. Хто знає, що більше тоді сталося взнаки – хвилювання через дебют на очах у рідної публіки чи недооцінка суперника. Однак після нічиєї за підсумками двох періодів (3:3) в заключній 20-хвилинці наші хлопці дозволили суперникам іще двічі вразити ворота Костянтина Сімчука, а відтак у підсумку святкувати перемогу з рахунком 5:3. Надалі українці прогнозовано перемогли литовців (5:1), поляків (4:1) та естонців (5:2). Британці ж поступилися тільки казахам (1:2), які взагалі пройшли турнірну дистанцію без втрат. От так і вималювалася картина у турнірній таблиці перед заключним матчем турніру. У вирішальній зустрічі підопічні Девіа Льюїса викалися по максимуму. Пропустивши у дебюті другого тайму гол від Беляєва, до середини заключної 20-хвилинки господарі майданчика зусиллями Наваренка й Тимченка уже вели в рахунку – 2:1. Однак влучний кидок Гавриліна під завісу основного часу і «контрольний постріл» в овертаймі Поліщука принесли перемогу казахам, а разом з нею і путівку до вищого дивізіону світової хокейної першості.

6837
глядачів

спостерігали за матчем Україна – Казахстан у столичному Палаці спорту.

ФУТБОЛ

Кожен із кандидатів до збірної му- сить розуміти, що шансів довести своє право виступити на домашньому фі- нальному турнірі – обмежена кіль- кість. Ті, хто ними скористається, й гратимуть у синьо- жовтій формі.

Олег БЛОХІН

НА ЧОЛІ З «ФАРТОВИМ»

21 квітня вітчизняна спортивна громадськість нарешті дізналася ім'я наставника, який готуватиме головну команду країни до виступу на «домашньому» чемпіонаті Європи. Головним тренером національної збірної України з футболу прогнозовано обрано Олега Блохіна – найуспішнішого керманіча в її історії, який 2006 року на чемпіонаті світу в Німеччині вивів «синьо-жовту» дружину до вісімки найкращих команд планети.

Очільника го- ловної коман- ди країни обра- ли на Виконко- мі ФФУ, який проходив у столичному Будинку футболу. Загалом на престижну, але й відповідальну посаду попервах значилися три претенденти – окрім Блохіна ще очільник «молодіжки» Павло Яковенко та на той час в. о. головного тренера Юрій Калитвинцев.

Однак перший узяв самовідвід, обґрунтувавши свою позицію бажанням завершити цикл із молодіж- ною командою, яка наразі готується до фінального турніру Євро-2011. Після цього, власне, питання стосовно нового керманіча

національної збірної були зняті. Бо результати збірної під орудою Калитвинце- ва не надто надихали оптимізмом – у восьми матчах в основний час зафіксовано лише одну перемогу (над Чилі), п'ять матчів зведено нічию (Польща, Канада, Швейцарія, Румунія, Швеція) і два поєдинки програли (Бразилія, Італія).

Відтак кандидатура Блохіна залишалася чи не єдиною реально, як кажуть, «прохідною». Бо ж у факт переговорів з іменитими закордонними наставниками, а тим більше – у позитивний результат цих перемовин, в Україні насправді мало хто вірив. Та й сумнівно, що за рік,

який залишився до Євро-2012, нехай і найавторитетніший спеціаліст зможе розібратися у хитросплетіннях вітчизняного футбольного господарства. Тож уже в першому турі голосування кандидатуру Олега Блохіна підтримали 19 із 27 присутніх членів Виконавчого комітету.

«Я розумію всю відповідальність, що лягає на мої плечі, на плечі тренера-ського штабу та всієї команди, – зазначив Олег Блохін на прес-конференції після свого призначення. – Попередній досвід роботи зі збіркою змушує готуватися до неабиякого нервового напруження, а у нашому випадку – коли Євро-2012 відбувається в

Україні – цей тиск суттєво збільшиться...» Озвуче- на наставником мета коман- ди на домашньому ЧЄ – щонайменше вийти з групи. А далі вже завдан- ня ставитимуться поетап- но. Що ж стосується тре- нерського штабу, то його буде сформовано най- ближчим часом.

Зазначимо, що першу гру під орудою нового- старого наставника націо- нальна збірна України проведе 1 червня проти коман- ди Узбекистану в Києві. Уже за п'ять днів на підопічних Блохіна чекає зустріч у Донецьку зі збір- ною Франції, а на 10 серп- ня запланований контр- рольний поєдинок зі шве- дами у Харкові.

ДЗЮДО

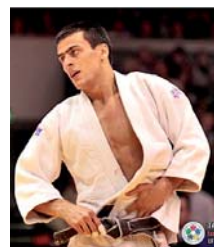
ТУРЕЦЬКЕ «ЗОЛОТО» ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДЗЮДОЇСТІВ

З 21 по 23 квітня в Стамбулі проходив чемпіонат Європи з дзюдо. Хоча в Туреччині й не розігрувалися олімпійські ліцензії, проте тренерський штаб збірної розцінював ці змагання як украй важливі, адже дзюдоїсти продовжують набирати рейтингові очки, а отже, боротьба за путівку на ігри XXX Олімпіади в Лондоні триває.

Чоловіча збірна України вперше у своїй історії стала переможцем командно- го чемпіонату Європи – у фіналі наші спортсмени з рахунком 3:2 обіграли суперників із Франції (бронзові нагороди дісталися дзюдоїстам із Грузії та Німеччини). Не без медалей повертаються на Батьківщину і наші дівчата: українки повторили свій мину-

лоричний успіх, здобувши бронзові нагороди. Продемонструвавши «медальні» результати на континентальній першості, наші збірні виборили право взяти участь у чемпіонаті світу, що проходить у серпні в Парижі. Крім того, у перший же день змагань в індивідуальному заліку відзначився Георгій Зантарая, який

у найкращій ваговій категорії не залишив жодного шансу своїм суперникам, перемігши усіх достроково. Це перша золота медаль українця на чемпіонатах Європи, хоча «золото» чемпіонатів світу вже є в його колекції (2009). До речі, за підсумками ЧЄ українця разом з Джоа Піна з Португалії та Тедді Рінером з Франції було

визнано найкращими дзюдоїстами турніру.

МАТЕРІАЛИ СТОРІНКИ ПІДГОТУВАВ ВОЛОДИМИР ПОЛЕТАЄВ, ДЛЯ «ПВ»

